

RP 145/2002 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om särskilt stöd till invandrare och om ändring av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om särskilt stöd till invandrare. Genom den föreslagna lagen skapas en ny form av ekonomiskt stöd som tryggar försörjningen under ålderdomen eller vid arbetsoförmåga oberoende av medborgarskap för sådana i Finland bosatta invandrare som annars skulle vara i behov av långvarigt utkomststöd.

Till sin karaktär vore det särskilda stödet ett behovsprövat socialt understöd som hör till socialvården. Förutsättningen för att erhålla stödet skall vara minst 65 års ålder eller arbetsoförmåga. Dessutom förutsätts att stödtagaren har bott i Finland minst fem år utan avbrott innan det särskilda stödet börjar. Särskilt stöd skall inte betalas utanför Finland. Om stödtagaren vistas tillfälligt utomlands mera än 90 dagar under ett kalenderår, avbryts betalningen av stödet för de månader under vilka personen i fråga vistas utomlands.

Det särskilda stödet skall vara högst lika stort som full folkpension. Det särskilda stödet skall i allmänhet minskas med de inkomster som den som ansöker om stöd har

till sitt förfogande. På stödbeloppet skall även inverka makens inkomster till den del de överstiger beloppet av full folkpension samt sökandens och makens förmögenhet. Det särskilda stödet skall vara skattefritt för mottagaren och det skall betalas av statens medel. Folkpensionsanstalten föreslås sköta verkställigheten av det särskilda stödet. Antalet mottagare av särskilt stöd beräknas 2003 uppgå till ca 3 700 personer.

I den föreslagna lagen skall bestämmas bl.a. om förutsättningarna för beviljande av stöd, stödbeloppet, ansökan om stöd, justering och indragning av stöd samt om ändringssökande.

I propositionen ingår dessutom förslag till ändring av folkpensionslagen, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, familjepensionslagen och lagen om handikappbidrag.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2003 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 oktober 2003.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning och praxis	4
2.2. Bedömning av nuläget	5
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	5
4. Propositionens verkningar	6
4.1. Ekonomiska verkningar	6
Verkningar 2003	7
4.2. Verkningar i fråga om organisation	7
4.3. Verkningar för medborgarna	7
5. Beredningen av propositionen	7
6. Samband med internationella överenskommelser och förpliktelser	8
7. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	9
DETALJMOTIVERING	10
1. Lagförslagen	10
1.1. Lag om särskilt stöd till invandrare	10
1.2. Folkpensionslag	22
1.3. Lag om bostadsbidrag för pensionstagare	22
1.4. Familjepensionslag	22
1.5. Lag om handikappbidrag	22
2. Närmare bestämmelser	23
3. Ikraftträdande	23
4. Lagstiftningsordning	23
LAGFÖRSLAGEN	25
Lag om särskilt stöd till invandrare	25
Lag om ändring av 30 a § folkpensionslagen	34
Lag om ändring av 1 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	35
Lag om ändring av 15 b § familjepensionslagen	36
Lag om ändring av 1 § lagen om handikappbidrag	37
BILAGA	38
PARALLELLTEXTER	38
Lag om ändring av 30 a § folkpensionslagen	38
Lag om ändring av 1 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	39
Lag om ändring av 15 b § familjepensionslagen	40
Lag om ändring av 1 § lagen om handikappbidrag	41

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Syftet med det särskilda stödet till invandrare är att trygga försörjningen för sådana i Finland bosatta invandrare som annars skulle bli tvungna att hela tiden leva på det utkomstskydd som kommer i sista hand, dvs. utkomststöd.

Invandrare är ett allmänt begrepp som används för att beskriva alla personer som flyttat till Finland i avsikt att bosätta sig här. Invandrare är bl.a. återflyttare, immigranter och i vissa situationer även flyktingar.

Enligt utlänningsverkets karaktärisering är en återflyttare en utlandsfinländare som återvänder till Finland. Begreppet tillämpas på före detta och nuvarande finska medborgare samt personer som kommer från det tidigare Sovjetunionens område och som är finländare till härkomsten, t.ex. ingermanlänningarna. De sistnämnda är finländare till nationaliteten men inte finska medborgare. Termen återflyttare förekommer varken i utlänningslagen (378/1991) eller i medborgarskapslagen (401/1968).

Den största gruppen som skulle beröras av det föreslagna särskilda stödet är de ingermanländska återflyttarna. Grunden för den finska befolkningen i det historiska Ingermanland längst inne i Finska viken utgörs av de finländare som flyttat till området. Utflyttningen till Ingermanland inleddes på 1600-talet och fortsatte ända till första världskriget. Ättlingarna till dem som flyttade till området kallas ingermanlänningar.

Ingermanlänningarnas återflyttning till Finland fick sin början i slutet av 1980-talet. Före den nuvarande återflyttningen flyttade ingermanlänningar till Finland 1919—1920 efter den ryska revolutionen. I början av 1921 var de som mest ca 8 300 personer. Ingermanlänningar återflyttade i viss mån även på 1930-talet, men det var svårt att utvandra från Sovjetunionen på laglig väg. Av denna orsak lämnade en del Sovjetunionen även i hemlighet.

Under fortsättningskriget, 1943—1944, flyttades ca 63 000 personer från Ingermanland till Finland, i huvudsak på frivillig basis. Efter vapenstillståndsavtalet återvände eller

återbördades nästan 55 000 ingermanlänningar till Sovjetunionen med stöd av artikel 10 i avtalet. I januari 1945 fanns nästan 7 900 ingermanlänningar kvar i Finland som inte hade återvänt, men antalet minskade hela tiden eftersom många på grund av den osäkra uppehållsrätten sökte sig från Finland, i första hand till Sverige. I oktober 1945 fanns ca 5 800 ingermanlänningar i Finland. När kriget tog slut 1945 förvisades största delen av ingermanlänningarna till olika platser inom Sovjetunionen. Till följd av den senare flyttningsrörelsen bosatte sig största delen av ingermanlänningarna i Sovjetkarelen och Estland vid sidan av det historiska Ingermanland.

Under den s.k. perestrojkan förändrades inställningen till människors fria rörlighet och utvandring radikalt i Sovjetunionen. Från och med hösten 1989 hade ingermanlänningar i någon mån flyttat till Finland och saken fick offentlighet den 10 april 1990 när republikens president Mauno Koivisto i en intervju gjorde ett uttalande enligt vilken ingermanlänningarna kan betraktas som återflyttare. Detta uttalande utgjorde grunden för tjänstemannabeslut på grundval av vilka den egentliga invandringen tog sin början. I statsbudgeten har man sedan 1991 reserverat en ersättning som betalas till kommunerna för mottagandet av 1 500—2 000 ingermanlänningar varje år.

I början av 2002 uppskattade inrikesministeriet och arbetsministeriet antalet ingermanlänningar i Finland till ca 25 000. Över hälften av dem bor i Nyland. Enligt Folkpensionsanstaltens bedömning kommer antalet ingermanländska återflyttare som fyllt 65 år eller som är permanent arbetsoförmögna att vara ca 3 300 i början av 2003.

Finland har tagit emot flyktingar sedan 1973. På 1990-talet har antalet kvotflyktingar, asylsökande som fått positivt beslut och personer som enligt 18 c § utlänningslagen beviljats uppehållstillstånd på grund familjeband varit 1 000—3 700 personer varje år. Enligt arbetsministeriets uppskattning uppgick Finlands flyktingbefolkning till ca 21 200 personer i slutet av april 2002. Antalet som fyllt 65 år eller som är permanent ar-

betsoförmögna och därför berättigade till det föreslagna särskilda stödet uppskattas till knappt 400 i början av 2003.

Andra äldre personer som flyttar till Finland har enligt Folkpensionsanstaltens uppskattning tillräckliga inkomster för en sedvanlig försörjning. Detta gäller i regel personer som flyttat till Finland från de andra nordiska länderna, EU-länderna och Nordamerika. De invandrargrupper som uppenbart skulle bli delaktiga av det föreslagna särskilda stödet är i första hand återflyttare från Estland, Ryssland och andra ställen inom det tidigare Sovjetunionen samt flyktingar och sådana asylsökande som har beviljats uppehållstillstånd.

Det föreslagna särskilda stödet skulle dessutom omfatta bl.a. enstaka äldre personer som varit anställda hos vissa religiösa samfund i missionsuppgifter och som saknar pensionskydd när de återvänder till Finland.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Före 1994 tryggades försörjningen under ålderdomen för äldre invandrare med hjälp av folkpension senast efter att de bott fem år i Finland. Till följd av den ändring av folkpensionslagen (347/1956) som trädde i kraft 1994 i samband med Finlands EES-avgörande blev rätten till folkpension och pensionsbeloppet beroende av den tid en person varit bosatt i Finland. Erhållandet av full ålderdomspension förutsätter 40 års boende i Finland. Om en person har varit bosatt i Finland mindre än 40 år mellan 16 och 65 års ålder avvägs ålderdomspensionen enligt den tid han eller hon varit bosatt i Finland. Detta görs så att beloppet av den fulla folkpension multipliceras med en avvägningskoefficient. Denna avvägningskoefficient fås genom att den tid personen har bott i Finland divideras med 40 år. Invaliditetspension, arbetslöshetspension och förtida ålderdomspension avvägs enligt den tid personen har varit bosatt i Finland, om han eller hon har varit bosatt i Finland mindre än 80 % av tiden mellan det han eller hon fyllde 16 år och pensionen började.

Enligt övergångsbestämmelsen kunde pension enligt den lag som varit i kraft före den

1 januari 1994 och som inte avvägs enligt bosättningstiden beviljas efter lagens ikraftträdande till sådana personer som hade blivit berättigade till folkpension före lagändringens ikraftträdande. Sådana var 16 år fyllda finska medborgare och flyktingar som hade flyttat till Finland före 1994 samt de utländska medborgare som före den 1 januari 1994 hade varit bosatta i Finland minst fem år omedelbart före lagens ikraftträdande och som var bosatta i Finland när lagen trädde i kraft. Sålunda kunde utländska medborgare som flyttat till Finland efter den 1 januari 1989 få endast enligt bosättningstiden avvägd folkpension enligt den nya lagen.

På grund av det ovan anförda blir äldre återflyttare helt utan folkpension eller så blir deras pension mycket liten. Till följd av detta blir deras huvudsakliga försörjning beroende av utkomststöd. I en liknande situation som återflyttarna befinner sig bl.a. äldre flyktingar och asylsökande samt äldre eller arbetsoförmögna personer med flyktingstatus som flyttat till Finland på grund av familjeåterförening.

Om den ersättning som staten erlägger för kommunernas kostnader för utkomststöd som beviljas flyktingar samt återflyttare som flyttat till Finland från det tidigare Sovjetunionens område bestäms i statsrådets beslut om ersättning för kostnader för flyktingar och vissa andra invandrare samt för arrangemang vid mottagande av asylsökande (512/1999). Enligt detta beslut betalas till en kommun som har betalat en flykting eller en person som befinner sig i motsvarande ställning utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) för tre år ersättning för kostnaderna för detta.

Beträffande återflyttare från det tidigare Sovjetunionens område kan kommunen för ett halvt år få ersättning av statens medel för kostnaderna för utkomststöd som den beviljat. Om kommunen ordnar en persons försörjning av den anledningen att han eller hon på grund av sin ställning vid immigrationen inte kan få pension eller någon annan social trygghetsförmån, kan kommunens kostnader för detta ersättas för högst fem år. I praktiken gäller ersättningstiden på fem år utkomststöd som beviljats återflyttare som fyllt 65 år eller som är arbetsoförmögna.

Med Estland har Finland en överenskommelse om social trygghet som trädde i kraft den 1 oktober 1997 (FördrS 69-70/1997). Med stöd av överenskommelsen om social trygghet kan de som flyttat från Estland till Finland få sin estniska pension till Finland. Beloppet av den pension som betalas från Estland understiger tills vidare beloppet av det finländska utkomststödet och därför är de i behov av ekonomiskt stöd. De som flyttat från Ryssland till Finland har inte tidigare fått den pension som de intjänat där så att den skulle betalas till Finland. Enligt ett principbeslut som den ryska konstitutionsdomstolen fattade 2001 har ryska medborgare dock fått sin pension utomlands. Nivån på pensionerna har dock varit relativt låg. Andra medborgare från det tidigare Sovjetunionens område får tills vidare inte sina pensioner till Finland.

Omständigheterna kring flyktingars och asylsökandes bortflyttning från hemlandet föranleder vanligen att de inte kan få pension från sitt hemland. Därför utgörs grunden för utkomstskyddet för flyktingar och asylsökande i pensionsåldern oftast i huvudsak av utkomststöd.

2.2. Bedömning av nuläget

På grund av den ändring av folkpensionslagen som trädde i kraft 1994 blir äldre återflyttare och flyktingar tvungna att leva på utkomststöd. Utkomststödet är den form av utkomstskydd som kommer i sista hand och det är i första hand avsett som en hjälp för personer eller familjer som drabbas av tillfälliga ekonomiska svårigheter. Dessutom lämpar det sig vad såväl dimensioneringsgrunderna som beviljningspraxis beträffar dåligt som ett permanent skydd under ålderdomen eller vid arbetsförmåga, som det blivit för ingermanlänningar och flyktingar i pensionsåldern som kommit till Finland. I synnerhet det att utkomststödet beviljas månadsvis och de passgranskningar som ofta sker i samband därmed har upplevts som problematiska och t.o.m. som en kränkning av människovärdet bland återflyttare i pensionsåldern.

Den nuvarande situationen, då en del av de människor som är stadigvarande bosatta i landet blir tvungna att permanent ordna sitt

utkomstskydd under ålderdomen eller vid arbetsförmåga med hjälp av utkomststöd, står i strid med grundlagens mål gällande den grundläggande försörjningen. Denna fråga granskas mera detaljerat nedan i det kapitel som behandlar lagstiftningsordningen.

Den nuvarande situationen är också problematisk med tanke på kommunernas och statens kostnadsansvar. Traditionellt har det grundläggande utkomststödet betraktas som en form av trygghet som omfattas av statens finansieringsansvar. Den nuvarande situationen, där kommunerna i huvudsak ansvarar för utkomstskyddet under ålderdomen för återflyttare och flyktingar, strider mot ovan nämnda princip.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Målet för reformen är att trygga försörjningen på lång sikt under ålderdomen och vid arbetsförmåga för invandrare som är stadigvarande bosatta i Finland. Det föreslagna särskilda stödet ersätter för invandrarernas del utkomststödet som en långvarig form av skydd under ålderdomen och vid arbetsförmåga. Det särskilda stödet skall vara ett behovsprövat socialt understöd som hör till socialvården och som betalas individuellt. Med invandrare avses i den föreslagna lagen en 16 år fylld person som flyttat till Finland och som är stadigvarande bosatt här och som har bott kortare tid i Finland än den tid enligt 25 b § folkpensionslagen som berättigar till full pension.

Det fulla beloppet av särskilt stöd skall vara lika stort som full folkpension. Enligt nivån 2003 (folkpensionsindex 1352) är det fulla beloppet av särskilt stöd till en ensamstående person i den första kommungruppen alltså 494,55 euro och i den andra kommungruppen 473,98 euro i månaden. Det fulla beloppet av särskilt stöd till den som är gift eller som bor i gemensamt hushåll med någon annan är i den första kommungruppen 435,14 och i den andra kommungruppen 417,62 euro i månaden. En mottagare av särskilt stöd som fyllt 65 år skall – liksom för närvarande – ha rätt till vårdbidrag för pensionstagare och bostadsbidrag för pensionstagare på det sätt

som bestäms i folkpensionslagen och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978).

En invandrare som är i pensionsåldern eller arbetsförmögen kan få särskilt stöd endast om hans eller hennes försörjning inte är tillräckligt tryggad genom pension eller på något annat sätt. En ytterligare förutsättning för erhållande av stöd är att sökanden är i behov av ekonomiskt stöd och att han eller hon visar att han eller hon har sökt de pensions- och andra förmåner som tillkommer honom eller henne både i Finland och i utreselandet, om det inte är orimligt svårt att ansöka om förmånen. Beloppet av det särskilda stödet påverkas i allmänhet av ifrågavarande persons alla faktiska disponibla inkomster, som han eller hon fortlöpande erhåller varje år. Dessutom påverkas stödbeloppet av personens förmögenhet samt makens inkomster och förmögenhet. I fråga om det särskilda stödet tillämpas således en nästan lika sträng inkomst- och förmögenhetsprövning som i fråga om utkomststödet.

Eftersom nivån på det särskilda stödet skall vara högre än utkomststödet grunddel, kan en person som får särskilt stöd i regel inte omfattas av utkomststöd som kommunen beviljar. Erhållandet av särskilt stöd skall dock inte utgöra något hinder för erhållande av utkomststöd, när förutsättningar för erhållande av utkomststöd föreligger. Eftersom det särskilda stödet är en behovsprövad förmån som liknar utkomststödet skall det vara en skattefri förmån.

Förutsättningen för erhållande av särskilt stöd skall vara 65 års ålder eller arbetsförmåga. För att underlätta tillämpningen av lagen skall definitionen på arbetsförmåga i sak vara densamma som definitionen på arbetsförmåga enligt folkpensionslagen. Dessutom förutsätts att invandraren efter 16 års ålder har bott i Finland minst fem år omedelbart innan det särskilda stödet börjar.

Det särskilda stödet skall betalas så länge som personen i fråga vistas i Finland. Om en vistelse utomlands sammanlagt varar längre än 90 dagar under ett kalenderår, avbryts stödet för de månader under vilka personen i fråga vistas utomlands under det aktuella året efter att de 90 dagarna uppnåtts. Det är skäligt att tillåta en bortavaro på högst 90 dagar

när man beaktar invandrarnas band till det land där de tidigare varit bosatta och sin tidigare livsmiljö. Det är inte skäl att begränsa antalet utlandsresor inom ramen för de 90 dagarnas bortavaro.

Avsikten är att det särskilda stödet skall vara en förmån som hör till social hjälp som avses i artikel 4.4 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen. I praktiken betyder detta att särskilt stöd inte betalas till personer som permanent flyttat från Finland.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Enligt Folkpensionsanstaltens uppskattningar skulle antalet mottagare av särskilt stöd uppgå till ca 3 700 personer 2003. Av dem uppskattas ingermanlänningarna utgöra 3 300 och övriga personer, i första hand sådana som kommit till landet som flyktingar, ca 400. Av stödmottagarna vore ca 3 400 sådana som har fyllt 65 år medan ca 300 vore arbetsförmögna.

Vid uppskattningen av de ekonomiska verkningarna av det särskilda stödet har stödtagarnas genomsnittliga inkomster som påverkar beloppet av det särskilda stödet antagits uppgå till 50 euro i månaden. Beloppet av det särskilda stödet skulle på denna grund enligt nivån 2003 (folkpensionsindex = 1352) uppgå till i genomsnitt 405 euro per stödtagare i månaden. De totala utgifterna för det särskilda stödet på årsnivå skulle 2003 alltså bli som följer: 3 700 personer x 405 euro x 12 månader = 17 982 000 euro.

Införandet av det särskilda stödet skulle minska kommunernas utgifter för utkomststödet med 13 923 000 euro på årsnivå. Det föreslås att den uppskattade minskningen av kommunernas utgifter för utkomststödet i sin helhet dras av från statsandelarna till kommunerna under moment 33.32.30. Förfarandet förutsätter att lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården ändras.

Statens nettoutgifter skulle på grundval av det ovan sagda öka med ca 4 059 000 euro på årsnivå.

Verkningar 2003

Lagen om särskilt stöd till invandrare föreslås träda i kraft den 1 oktober 2003. Av denna orsak skulle kostnaderna för det särskilda stödet uppgå till ca 4 496 000 euro 2003 medan kommunernas utgifter för utkomststödet skulle sjunka med sammanlagt 3 480 000 euro. Nettoökningen av statens utgifter skulle på denna grund bli sammanlagt 1 016 000 euro 2003. Kostnadsverkningarna 2003 på grund av det särskilda stödet har beaktats i budgetpropositionen för 2003. Avsikten är att de återstående kostnadsverkningarna (verkningarna på årsnivå) skall beaktas i budgetpropositionen för 2004.

4.2. Verkningar i fråga om organisation

I propositionen föreslås att Folkpensionsanstalten skall ansvara för verkställigheten av det särskilda stödet till invandrare. Till följd av detta skulle kommunernas utkomststöds-klienter minska med ca 3 700 personer. Ett motsvarande antal personer skulle bli klienter hos Folkpensionsanstalten.

Det särskilda stödet avviker från andra förmåner som Folkpensionsanstalten verkställer i fråga om bestämningsgrunderna. För det särskilda stödet behövs ett nytt datasystem och även de anställdas utbildning för verkställigheten av den nya förmåner orsakar merarbete. Eftersom det särskilda stödet är en fortlöpande förmån medför det att arbetsbördan ökar vid Folkpensionsanstaltens byråer.

4.3. Verkningar för medborgarna

När det föreslagna särskilda stödet för invandrare införs upphör de personer i pensionsåldern och arbetsoförmögna som uppfyller förutsättningarna för erhållande av särskilt stöd i regel att omfattas av utkomststödet och börjar i stället få särskilt stöd. Det fulla beloppet av särskilt stöd vore enligt nivå 2003 i genomsnitt ca 455 euro i månaden. Beloppet av utkomststödet grunddel för mottagarna av särskilt stöd är i genomsnitt ca 340 euro i månaden. De disponibla inkomsterna för mottagarna av särskilt stöd skulle på grundval av detta öka med i genomsnitt ca

115 euro i månaden.

De personer i pensionsåldern som får särskilt stöd skall fortfarande vara berättigade även till bostadsbidrag för pensionstagare. Självrisken i fråga om bostadsbidraget för pensionstagare är som mest 15 % av boendeutgifterna. Inom utkomststödet är självrisken i fråga om boendeutgifterna åter 7 %. Beräknat enligt de genomsnittliga boendeutgifterna skulle självrisken öka med ca 24 euro i månaden. Med beaktande av denna inverkan skulle de månatliga disponibla inkomsterna för mottagarna av särskilt stöd bli i genomsnitt ca 90 euro större jämfört med den tidigare situationen.

Enligt propositionen skulle det särskilda stödet i regel justeras en gång om året i samband med årsjusteringen. Detta skulle väsentlig minska klienternas behov av kontakt med myndigheterna jämfört med nuläget, vilket innebär en betydande lättnad med tanke på stödtagarnas dagliga liv.

Ungefär 60 % av mottagarna av särskilt stöd uppskattas vara kvinnor och ungefär 40 % män. Sålunda skulle reformen beröra något mera kvinnor än män.

5. Beredningen av propositionen

Enligt statsrådets principbeslut av den 16 oktober 1997 gällande regeringens invandrings- och flyktingpolitiska program ”utreder man hur utkomsten för de återflyttare som kommer från det forna Sovjetunionen och som saknar den sociala tryggheten vid arbetsoförmåga eller ålderdom kan ordnas och hur denna utkomst finansieras. Då skall man också beakta att alla återflyttare blir jämlikt bemötta.”

Enligt programmet för Paavo Lipponens II regering tillämpas i fråga om ingermanlänningarnas återflyttning den linje som anges av riksdagens utrikesutskott. Lipponens föregående regering överlämnade den 9 december 1998 till riksdagens utrikesutskott en redogörelse för ingermanlänningarnas återflyttning till Finland på 1990-talet. I sitt utlåtande om redogörelsen den 17 december 1999 ansåg utrikesutskottet det viktigt att man försöker trygga de ingermanländska pensionärernas försörjning på en nivå som motsvarar minimipensionen. Dessutom har

riksdagen i ett uttalande den 17 oktober 2000 förutsatt att regeringen vidtar åtgärder för att i synnerhet återflyttarnas försörjning skall tryggas via andra förmånssystem än utkomststödet.

Ordnandet av utkomstskyddet för återflyttare har utretts i den arbetsgrupp för återflyttares utkomstskydd som social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 23 november 2000 och som blev klar med sitt betänkande den 6 juni 2001 (SHM Arbetsgruppspromemorior 2001:14). På grundval av utlåtandena från de statsförfattningsexperter som arbetsgruppen hörde kom man fram till en uppfattning enligt vilken grundlagens bestämmelser om jämlikhet och diskrimineringsförbud inte möjliggör ett utkomstskyddssystem avsett enbart för ingermanländska återflyttare. Av denna anledning gällde arbetsgruppens förslag ordnandet av skydd under ålderdomen och vid arbetsoförmåga för alla sådana invandrare som saknar tillräcklig försörjning.

Social- och hälsovårdsministeriet har fått begärda utlåtanden om arbetsgruppens förslag av sammanlagt 14 olika remissinstanser. Utlåtande gavs bl.a. av justitieministeriet, arbetsministeriet, finansministeriet, Folkpensionsanstalten, Finlands Kommunförbund, Pensionsskyddscentralen samt fyra organisationer som företräder invandrarna. Dessutom har ministeriet fått utlänningsverkets kommentarer i samband med beredningen av regeringens proposition. Arbetsgruppens förslag och utlåtandena om dem har behandlats i regeringens socialpolitiska ministerarbetsgrupp. Den fortsatta beredningen av saken har skett som gemensamt tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet och Folkpensionsanstalten.

Regeringens förslag baserar sig på förslagen från arbetsgruppen för återflyttares utkomstskydd. Anmärkningarna i utlåtandena om arbetsgruppens förslag har beaktas i mån av möjlighet vid beredningen av propositionen.

6. Samband med internationella överenskommelser och förpliktelser

Enligt fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen skall gemenskapen till-

försäkra arbetstagare och deras familjemedlemmar som utnyttjar sin rätt till fri rörlighet bibehållen social trygghet och sociala trygghetsförmåner oberoende av i vilket land de är bosatta. För att förverkliga detta har rådet utfärdat förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpning av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen. Förordningen tillämpas bl.a. på den lagstiftning om social trygghet som gäller förmåner vid ålderdom och invaliditet. När en förmån omfattas av förordningens tillämpningsområde kan boende i landet inte uppställas som villkor för beviljande och utbetalning av förmånen. Inte heller får förmånsbeloppet minskas eller betalningen upphöra eller avbrytas på grund av flyttning från landet. Andra än medlemsländernas medborgare har i allmänhet inte möjlighet att åberopa ovan nämnda princip.

I förordningen ingår också en uttrycklig bestämmelse på grundval av vilken social hjälp ställs utanför förordningens tillämpningsområde. Enligt artikel 4.4 gäller förordningen inte social eller medicinsk hjälp eller förmåner till offer för krig eller dess följder. Social hjälp berörs inte av förordningens bestämmelser och den behöver således med stöd av gemenskapens lagstiftning inte betalas till personer som flyttat till ett annat medlemsland.

Enligt Europeiska gemenskapernas domstols rättspraxis har en förmån ansetts vara social hjälp bl.a. när beviljandet av förmånen baserar sig på behovsprövning fall för fall. Vid prövningen beaktas personens individuella förhållanden och förutsättningar att försörja sig. Utmärkande för social hjälp är sålunda att behovet (av ekonomiskt stöd) är en väsentlig grund för att erhålla en förmån och erhållandet av förmånen baserar sig inte heller på arbets- eller försäkringsperioder. Förmåner som utgör social hjälp finansieras utslutande med allmänna medel och inga försäkringspremier uppbärs för deras erhållande. Inom rättspraxis baserar sig bedömningen av en förmåns karaktär på tolkning av gemenskapsrätten. Då har bedömningen av en förmåns karaktär enligt den nationella lagstiftningen ingen avgörande betydelse.

I förhållande till förordning (EEG) nr 1408/71 kan det särskilda stödet betraktas

som sådan social hjälp som avses i förordningen. Stödet baserar sig i mycket stor utsträckning på behovsprövning och avsikten är att det skall ersätta det utkomststöd som för närvarande betalas till invandrare. På det särskilda stödets belopp inverkar personens och hans eller hennes makes inkomster och förmögenhet. Stödet finansieras uteslutande med skattemedel och inga försäkringsavgifter uppbärs för dess finansiering. Dessutom är stödet en skattefri förmån för mottagarna. Sålunda är stödet social hjälp som betalas endast till personer som är bosatta i Finland.

Inom gemenskapsrätten gäller principen om utförsel av förmåner (exportering) inte heller särskilda icke avgiftsfinansierade förmåner. Med dessa förmåner avses sådana förmåner av blandtyp som har drag av såväl social trygghet som social hjälp. Enligt artikel 4.2 a har de till syfte att antingen täcka, ersätta eller utgöra tillägg till sociala trygghetsförmåner eller så är förmånerna uteslutande avsedda att ge särskilt skydd för handikappade. Icke avgiftsfinansierade särskilda förmåner beviljas personer enbart inom den medlemsstats territorium där de är bosatta. En förutsättning är emellertid att förmånerna är uppräknade i bilaga IIa till förordningen. En bestämmelse i bilagan har samma bindande verkan som förordningens övriga bestämmelserna och de berörs av samma beslutsförfarande som andra ändringar i förordningen.

Europeiska gemenskapernas domstol har 2001 meddelat två domar (Jauch C-215/99) och Leclere (C-43/99) där det i bägge fallen har varit fråga om en icke avgiftsfinansierad särskild förmån som ingår i bilaga IIa. Trots att förmånerna var införda i bilagan betraktade domstolen förmånerna som sociala trygghetsförmåner. Efter domstolens avgöranden har kommissionen inlett en utvärdering av bilagans bestämmelser och föreslagit en precisering av kriterierna för att förmåner i framtiden skall intas i bilaga IIa. Samtidigt har kommissionen initierat en diskussion om alla medlemsländers nuvarande anteckningar i bilagan. Förhandlingarna mellan medlemsländerna och kommissionen pågår fortfarande. Från kommissionens sida kan förväntas ett förslag till rättsakt om ändring av den nuvarande bilagan och till en bilaga som uppfyller

de nya bedömningsgrunderna.

Enligt kommissionens ovan nämnda bedömningsgrunder är det huvudsakliga syftet med de förmåner som intas i bilaga IIa att beakta en persons ekonomiska behov och trygga hans eller hennes minimiförsörjning och på detta sätt bekämpa fattigdom. Förmånerna skall också ha ett nära samband med de särskilda sociala och ekonomiska förhållandena i medlemslandet, varvid kravet på boende kan betraktas som ett berättigat villkor för beviljande av förmånen. För bedömning av det ekonomiska behovet bör beviljande av förmånen föregås av en behovsprövning som baserar sig på sökandens disponibla inkomster eller en bedömning av om sökanden har tillräcklig försörjning. Den allmänna förutsättningen är att förmånen kompletterar, ersätter eller utgör ett tillägg till någon sedvanlig social trygghetsförmån, t.ex. en förmån under ålderdomen eller vid arbetsoförmåga. Förmånerna skall inte heller finansieras med försäkringspremier, utan finansieringen av förmånen skall vara ordnad uteslutande med skattemedel.

På grundval av sin karaktär och sina målsättningar ser det särskilda stödet för invandrare ut att uppfylla kommissionens ovan nämnda kriterier. På denna grund kan det också vara möjligt att föreslå att det särskilda stödet skall intas i bilaga IIa. Om det går att få stödet infört i bilagan skulle stödet betalas endast till personer som är bosatta i Finland och som uppfyller övriga villkor för erhållande av stödet.

7. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2003 och avses bli behandlad i samband med den.

Att utgifterna för det särskilda stödet dras av från statsandelarna för kommunernas driftskostnader för social- och hälsovården i statsbudgeten förutsätter att lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården ändras så den minskning av kommunernas utgifter för utkomststöd som det särskilda stödet medför beaktas i sin helhet genom att kommunens självfinansieringsandel

per invånare i 17 § höjs. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2003 och avses bli behandlad tillsammans med denna proposition.

En särskild regeringsproposition kommer att avlåtas där det bestäms att det särskilda stödet är en skattefri förmån.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lag om särskilt stöd till invandrare

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte.* Lagens syfte skall vara att trygga en tillräcklig försörjning under ålderdomen och vid arbetsförmåga för sådana i Finland bosatta invandrare som annars uppenbart skulle vara i fortlöpande behov av utkomststöd som avses i lagen om utkomststöd. Lagen skall gälla sådana invandrare vilkas pensionsskydd t.ex. på grund av kort arbetshistoria eller kort bosättnings tid i Finland annars skulle bli så lågt att de skulle bli tvungna att fortlöpande ty sig till utkomststöd. Utkomststödet är dock i första hand avsett som en kortvarig stödform och det är inte ändamålsenligt att tillämpa det för långvariga livssituationer, t.ex. ålderdom och arbetsförmåga. Avsikten med det särskilda stödet är att det skall ersätta utkomststödet som en långvarig förmån. Genom det särskilda stödet tryggas försörjningen vid boende i Finland, och det skall således inte betalas utanför Finland. Det särskilda stödet skall vara en behovsprövd förmån som hör till socialvården.

Boende i Finland definieras på grundval av lagen om hemkommun (201/1994). Enligt 4 § 1 mom. lagen om hemkommun anses en person som flyttat till Finland vara bosatt i Finland om han i själva verket bor i Finland, har för avsikt att stadigvarande bosätta sig här och om han dessutom har ett giltigt uppehållstillstånd som berättigar till minst ett

års vistelse, såvida sådant tillstånd krävs av honom. På motsvarande sätt anses en person inte vara bosatt i Finland, om han har flyttat utomlands för en längre tid än ett år och om han med hänsyn till sina levnadsförhållanden inte har fastare anknytning till Finland än till det land han bor i. Om inverkan av en tillfällig utlandsvistelse på det särskilda stödet bestäms i 20 § i denna lag.

2 §. *Definitioner.* I 1 punkten definieras invandrare som avses i denna lag. Någon definition av invandrare finns inte någon annanstans i lagstiftningen. Med invandrare avses vid tillämpningen av denna lag en 16 år fylld person som flyttat till Finland och som har bott i Finland kortare tid än den tid som enligt 25 b § folkpensionslagen berättigar till full folkpension. Rätt till full ålderdomspension enligt folkpensionslagen har en person som har varit bosatt i Finland sammanlagt minst 40 år sedan han eller hon fyllde 16 år och innan pensionen började. Rätt till full invaliditetspension har åter en person som har varit bosatt i Finland minst 80 % av tiden mellan det han eller hon fyllde 16 år och pensionen började. När den tid som en person har varit bosatt i Finland beräknas, beaktas inte den tid då personen i fråga inte hade fyllt 16 år, hade fyllt 65 år eller från en främmande stat har fått pension som motsvarar folkpension eller någon i 26 § 1 mom. folkpensionslagen avsedd eller därmed jämförbar annan fortlöpande förmån än familje- eller försörjningspension.

I 2 punkten definieras en arbetsförmögen person. Med arbetsförmögen avses den som till följd av sjukdom, lyte eller kroppsskada är oförmögen att utföra sitt sedvanliga arbete

eller annat därmed jämförbart arbete, som med beaktande av hans eller hennes ålder, yrkesskicklighet och övriga omständigheter bör anses vara för honom eller henne lämpligt och trygga en skälig försörjning. Definitionen på arbetsförmåga motsvarar definitionen på arbetsförmåga i 22 § 1 mom. folkpensionslagen. Om en person får i folkpensionslagen avsedd invaliditetspension avvägd enligt bosättningstiden, är det ändamålsenligt att även det särskilda stödet berörs av samma definition på arbetsförmåga. Sålunda skall tolkningarna av vad som anses vara en persons sedvanliga eller därmed jämförbara arbete och även andra tolkningar gällande arbetsförmågan överensstämma med tolkningarna gällande invaliditetspension enligt folkpensionslagen.

Det föreslås inte att den definition på arbetsförmåga som ingår i 22 § 2 mom. folkpensionslagen skall intas i paragrafen. Enligt den anses arbetsförmögen alltid den, som är varaktigt blind eller oförmögen att röra sig, ävensom annan, som till följd av sjukdom, lyte eller kroppsskada varaktigt är i ett sådant tillstånd av hjälplöshet, att han icke kan komma till rätta utan annans hjälp. Definitionen behövs inte i denna lag, eftersom t.ex. varaktigt blinda kan vara i förvärvsarbete på heltid, och en sådan person är således på grund av sina förvärvsinkomster inte i behov av särskilt stöd. Om åter en person enligt 22 § 2 mom. folkpensionslagen anses vara oförmögen att utföra sitt sedvanliga arbete, kan särskilt stöd beviljas honom eller henne på grundval av definitionen på arbetsförmåga i 2 § 2 punkten lagen om särskilt stöd.

3 §. *Verkställighet*. Uppgifterna i anslutning till verkställigheten av lagen skall skötas av Folkpensionsanstalten.

2 kap.

Förutsättningar för beviljande av särskilt stöd, stödbelopp och bestämningsgrunder

4 §. *Förutsättningar för beviljande av särskilt stöd*. Förmånens namn skall vara särskilt stöd till invandrare. Särskilt stöd skall på de villkor som anges i lagen kunna beviljas till invandrare som fyllt 65 år. På grundval av

arbetsförmåga skall särskilt stöd kunna beviljas till invandrare som inte fyllt 65 år tills vidare eller för viss tid.

Särskilt stöd skall kunna beviljas till invandrare som efter att de fyllt 16 år har bott lagligt i Finland minst fem år utan avbrott omedelbart innan det särskilda stödet börjar. Med att vara bosatt i Finland utan avbrott avses detsamma som i 23 § folkpensionslagen angående bosättningstid för en person som inte är finsk medborgare. Till följd av kravet på bosättningstid kan särskilt stöd sålunda inte beviljas innan en person har fyllt 21 år. Kravet på bosättningstid kan inte uppfyllas bitvis och inte tidigare än omedelbart innan det särskilda stödet börjar. Om det särskilda stödet indras när mottagaren flyttar utomlands för att stadigvarande bosätta sig där och han eller hon senare återvänder till Finland, bör kravet på bosättningstid uppfyllas på nytt innan särskilt stöd kan beviljas på nytt.

För erhållande av stöd förutsätts dessutom att sökanden är i behov av ekonomiskt stöd och visar att han eller hon i Finland och utomlands har sökt de pensioner och andra i förhållande till det särskilda stödet primära förmåner som han eller hon kan ha rätt till. Det särskilda stödet skall således vara en förmån som kompletterar pensioner och andra förmåner. Om den sökande kan ha rätt till andra, mera primära förmåner, med vars hjälp hans eller hennes försörjning skulle tryggas helt eller delvis, skall han eller hon söka dem först. Detta betyder bl.a. att en invandrare inte kan skjuta upp sin folkpension eller sin arbetspension. Eftersom utkomststödet i förhållande till det särskilda stödet är en förmån som kommer i sista hand, kan det inte förutsättas att den som ansöker om särskilt stöd skall ansöka om utkomststöd. Om den försörjning som andra förmåner ger inte är tillräcklig, kan personen i fråga börja få särskilt stöd. Eftersom nästan alla andra inkomster som en invandrare har minskar det särskilda stödet, skall beloppet av fullt särskilt stöd i regel betraktas som tillräcklig försörjning.

En del invandrare kan ha rätt till pension från sitt tidigare hemland. Även om denna pension kan vara liten, vore det ändamålsenligt att den sökande ansöker om den pension

som tillkommer honom eller henne även från sitt tidigare hemland. Det skall inte förutsättas att sökanden ansöker om pension eller en annan förmån, om detta skall betraktas som oskäligt. Om det t.ex. är klart att ansökan om pension eller en annan förmån inte leder till att pensionen eller förmånen beviljas eller om det finns någon annan grundad anledning till att invandraren inte kan åläggas att ansöka om en förmån någon annanstans ifrån, kan ansökan inte krävas. En annan grundad anledning kan vara t.ex. att ansökan om pension från det tidigare hemlandet skulle orsaka oskäliga ekonomiska eller andra förluster. Dessa situationer måste prövas från fall till fall.

5 §. *Särskilt stöd på grundval av arbetsoförmåga.* Särskilt stöd på grundval av arbetsoförmåga kan beviljas för så lång tid som sökanden bedöms vara arbetsoförmögen i enlighet med 2 § 2 punkten. När särskilt stöd beviljas för viss tid skall Folkpensionsanstalten försäkra sig om att en vård- och rehabiliteringsplan har utarbetats för sökanden. Särskilt stöd kan beviljas även för den tid utarbetandet av ovan nämnda plan pågår. Momentet motsvarar i sak 22 b § 1 mom. folkpensionslagen.

Avsikten är att besluten om särskilt stöd på grundval av arbetsoförmåga fattas i Folkpensionsanstaltens centralförvaltning på samma sätt som besluten om invaliditetspension.

6 §. *Beloppet av särskilt stöd.* I 1 mom. bestäms om beloppet av särskilt stöd. Beloppet av det särskilda stöd som beviljas skall vara skillnaden mellan fullt särskilt stöd och årsinkomsten enligt 7 §. Sålunda beaktas en persons inkomster som en faktor som minskar beloppet av särskilt stöd.

Enligt 2 mom. skall fullt särskilt stöd i den första kommungruppen vara 5 715,12 euro om året. I den andra kommungruppen skall fullt särskilt stöd vara 5 477,40 euro om året.

I 3 mom. bestäms om beloppet av särskilt stöd till den som är gift. Fullt särskilt stöd till den som är gift skall i den första kommungruppen vara 5 028,48 euro om året och i den andra kommungruppen 4 826,04 euro om året. Paragrafens 2 och 3 mom. motsvarar i sak 24 § folkpensionslagen.

Det fulla beloppet av särskilt stöd motsvarar full folkpension och beloppen fastställs

enligt folkpensionsindex 2001 liksom i folkpensionslagen (folkpensionsindex 2001 = 1302). Till följd av de årliga indexjusteringarna sker det alltså inga avvikelser i fråga om de fulla beloppen av särskilt stöd och folkpension, utan beloppen förblir likadana från år till år. Detta är ändamålsenligt, eftersom avvikande belopp skulle medföra ojämlikhet mellan olika mottagargrupper. Folkpension avvägd enligt bosättningstiden och särskilt stöd till invandrare kan tillsammans inte överstiga beloppet av full folkpension, eftersom folkpensionen dras av till fullt belopp från det särskilda stödet.

Särskilt stöd beviljas enligt den kommungrupp till vilken den kommun hör där personen bor när det särskilda stödet börjar utbetalas. Momentet motsvarar i sak den första meningen i 25 § 3 mom. folkpensionsanstalten.

Angående kommungrupperna gäller vad som bestäms i 25 § 4 mom. folkpensionslagen. Statsrådet indelar kommunerna enligt levnadskostnadernas nivå i två grupper för högst sex år åt gången. Angående grupperingen av kommunerna gäller statsrådets beslut om fastställande av allmän dyrortsklassificering av kommunerna (1090/1999), som gäller till utgången av 2003.

7 §. *Inkomster och förmögenhet som skall beaktas (årsinkomst).* Avsikten är att tillämpa en sträng inkomstprövning i fråga om det särskilda stödet, och även förmögenhet skall inverka på stödbeloppet. När det särskilda stödet beviljas beaktas som faktorer som påverkar stödbeloppet personens verkliga disponibla inkomster, som han eller hon uppskattas erhålla fortlöpande eller upprepat varje år. Som fortlöpande inkomst betraktas inkomst som fås under minst 6 månader. Med verkliga disponibla inkomster avses inkomsterna efter förskottsinnehållning av skatt. Från det fulla särskilda stödet avdras en persons alla nettoinkomster med undantag av prioriterade inkomster. Inkomster av engångsnatur beaktas inte när det särskilda stödet bestäms. Sådana inkomster som upprepas årligen skall däremot beaktas som inkomst. Dessutom beaktas makens motsvarande inkomster till den del som dessa inkomster överstiger det fulla beloppet av särskilt stöd till en gift person i den kommungrupp som bestäms enligt personens boningsort. Makens

inkomster avdras från det särskilda stödet till invandrare till den del de överstiger antingen 5 028,48 eller 4 826,04 euro om året beroende på sökandens kommungrupp.

I 2 mom. bestäms om prioriterade inkomster. Trots att det särskilda stödet skall vara strikt inkomstberoende, skall vissa inkomster ändå på grund av deras speciella karaktär inte beaktas när storleken på det särskilda stödet bestäms. Som inkomst skall för det första inte beaktas utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. Utkomststödet är en förmån som kommer i sista hand, så på grund av förhållandena mellan stödsystemen skall det inte beaktas när storleken på det särskilda stödet bestäms. På grund av stödsystemens funktion skall inte heller bostadsbidrag som betalas av statens eller kommunens medel beaktas när storleken på det särskilda stödet bestäms. Bostadsbidrag som betalas av statens och kommunens medel beviljas för att stödja boendet, dvs. för att ersätta kostnaderna för boende, så det är inte motiverat att beakta dem när beloppet av det särskilda stödet beräknas.

Barnförhöjningar samt barnbidrag beviljas för barnets, inte för invandrarens uppehälle, så därför skall de inte avdras från det särskilda stödet. Vårdbidraget för pensionstagare är en ersättning för särskilda kostnader, så det är inte ändamålsenligt att dra av det från det särskilda stödet. Även andra ersättningar som betalas på grundval av sjukdom eller skada och som hindrar att pensionstagaren får vårdbidrag skall vara prioriterad inkomst. Sådana är t.ex. ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) och trafikförsäkringslagen (279/1959) som betalas på grundval av sjukdom eller skada eller motsvarande ersättningar. Motsvarande ersättningar är t.ex. ersättningar enligt de lagar som föregick ovan nämnda lagar samt motsvarande ersättningar från utlandet. Också t.ex. tillägg för ledarhund kan betraktas som en annan motsvarande ersättning.

En inkomst kan också vara prioriterad på grund av sin karaktär. Fronttillägg och extra fronttillägg beviljas frontmän och personer som deltagit i tjänstgöring vid fronten. Att dra av denna inkomst från det särskilda stö-

det vore oskäligt. På samma grund bestäms också att frontunderstöd som betalas till vissa utländska frivilliga frontmän och om vilket social- och hälsovårdsministeriet årligen utfärdar en förordning skall vara prioriterad inkomst. Enligt förordningen beviljas frontunderstödet som en engångsbetalning. Det är dock motiverat att bestämma att frontunderstödet är en prioriterad inkomst i förhållande till det särskilda stödet, eftersom det i praktiken betalas upprepade gånger år för år.

I 3 mom. bestäms om beaktandet av förmögenhet när det särskilda stödet bestäms. Som årsinkomst betraktas 8 % av det belopp varmed värdet av personens förmögenhet överstiger 13 205 euro eller, om han eller hon är gift, varmed värdet av makarnas gemensamma förmögenhet överstiger 21 128 euro. Som förmögenhet betraktas personens nettoförmögenhet, dvs. skulderna dras av från tillgångarna. När årsinkomsten uppskattas räknas som förmögenhet inte en bostad som är i personens eget bruk. Annan slags förmögenhet beaktas när beloppet av det särskilda stödet beräknas. Insättningar och placeringskonton uppskattas till deras verkliga belopp, dock så att från summan avdras ett skäligt belopp, sökandens disponibla medel. I enlighet med praxis avdras som disponibla medel 2 000 euro och avdraget görs separat från vardera makens insättningar.

Den som erhåller eller ansöker om särskilt stöd skall vara skyldig att uppge sin förmögenhet. När egendomen uppskattas kan som hjälp även användas bl.a. uppgifter som fås från skattemyndigheten. Beaktandet av förmögenheten i det särskilda stödet motsvarar vad som i 6 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare bestäms om beaktandet av förmögenhet i bostadsbidraget för pensionsstagare.

Om en person får förtida ålderdomspension enligt 25 a § 2 mom. folkpensionslagen, beaktas pensionen som inkomst till det belopp som den skulle uppgå till om den inte vore tidigarelagd. Till den pension som räknas som inkomst läggs således ett belopp som motsvarar tidigareläggningsavdraget, och avvägningskoefficienten för folkpensionen avvägd enligt personens bosättningsstid beräknas som den skulle beräknas om pensionen hade börjat från ingången av månaden som

följer efter att personen i fråga fyllt 65 år. Om den förtida ålderdomspensionen skulle beaktas till det belopp som den har när den betalas ut, skulle det leda till att personen i fråga kunde få den del som motsvarar tidigareläggningsavdraget i särskilt stöd. Invandraren skulle då befinna sig i en förmånligare ställning än en person som får förtida folkpension som inte avvägts enligt bosättnings-tiden.

8 §. *Gemensamt hushåll.* Om en man och en kvinna fortgående lever tillsammans i gemensamt hushåll utan att ingå äktenskap men under äktenskapsliknande förhållanden (samboförhållande), tillämpas vid bestämmande av det särskilda stödet vad som i denna lag bestäms om gifta makar. Bestämmelserna om personer som lever i äktenskap skall således tillämpas på sambor. Momentet motsvarar i sak 28 § 2 mom. folkpensionslagen.

Parterna i registrerade partnerskap jämställas med äkta makar på grundval av 8 § 3 och 4 mom. lagen om registrerat partnerskap (950/2001). Personer av samma kön som bor i gemensamt hushåll jämställs inte med äkta makar om parförhållandet inte är registrerat.

Om en gift person inte har gemensamt hushåll tillsammans med maken, tillämpas vid bestämmande av hans eller hennes särskilda stöd som i denna lag bestäms om särskilt stöd till den som inte är gift. Momentet motsvarar i sak 28 § 1 mom. folkpensionslagen. Den som är part i ett registrerat partnerskap jämställs med den som är gift.

9 §. *Det lägsta beloppet av särskilt stöd som utbetalas samt avrundning.* Särskilt stöd betalas inte, om dess belopp per månad skulle vara mindre än 10,76 euro. Det återstår inget särskilt stöd att betala ut, om det särskilda stödet på grund av personens årsinkomster sjunker under ovan nämnda eurobelopp. Det lägsta beloppet av särskilt stöd som enligt momentet betalas ut är lika stort som det lägsta beloppet av folkpension som enligt 23 a § folkpensionslagen betalas ut och nivån följer folkpensionsindex 2001. Sålunda avviker beloppen inte från varandra från år till år på grund av indexförhöjningarna och de orsakar sålunda inte ojämlikhet mellan olika mottagargrupper. De årliga inkomst- och förmögenhetsposter som påverkar bestäm-

mandet av det särskilda stödet avrundas till närmaste euro.

3 kap.

Ansökan om samt beviljande och betalning av särskilt stöd

10 §. *Ansökan om särskilt stöd.* Särskilt stöd söks hos Folkpensionsanstalten, som i enlighet med propositionen sköter de uppgifter som hänför sig till verkställigheten av lagen om särskilt stöd till invandrare. Den som ansöker om särskilt stöd skall lämna de uppgifter som behövs för beviljande och betalning av det särskilda stödet. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om vilka uppgifter som skall lämnas i ansökan.

Är den som får eller söker särskilt stöd på grund av sjukdom, ålderdomssvaghet eller någon annan sådan orsak oförmögen att själv ansöka om särskilt stöd eller i övrigt dra försorg om sina förmåner och rättigheter i anslutning till det särskilda stödet samt saknar personen i fråga en intressebevakare, kan en av Folkpensionsanstalten godkänd nära anhörig till stödtagaren eller sökanden eller någon annan som huvudsakligen har dragit försorg om personen i fråga i dennes ställe föra personens talan i ärenden som gäller det särskilda stödet.

Paragrafen motsvarar i sak 35 § 1 och 2 mom. folkpensionslagen.

11 §. *Utredning av arbetsförmåga.* För avgörande av en ansökan om särskilt stöd som gjorts på grundval av arbetsförmåga skall Folkpensionsanstalten tillställas ett läkarutlåtande över sökandens hälsotillstånd, som innehåller en vård- och rehabiliteringsplan. Folkpensionsanstalten kan likväl på egen bekostnad anskaffa ett läkarutlåtande, om sökanden vårdas på sjukhus eller anstalt eller om det finns något annat särskilt skäl. Momentet motsvarar i sak 50 § 2 mom. folkpensionsförordningen.

Den som ansöker om särskilt stöd är pliktig att för utredande eller ny bedömning av arbetsförmågan besöka en läkare eller ett sjukhus som Folkpensionsanstalten bestämmer. Folkpensionsanstalten erlägger skäliga kostnader för undersökningen. Momentet

motsvarar i sak 36 § 1 mom. och 46 § 2 mom. folkpensionslagen.

12 §. *Avslående av ansökan i vissa situationer.* En ansökan om särskilt stöd kan avslås, om den som ansöker om stöd vägrar att lämna uppgifter som behövs för att avgöra ansökan eller att förete en sådan utredning som skäligen kan krävas av honom eller henne, eller om den som ansökt om särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga inte iakttar bestämmelsen om läkarundersökning. Paragrafen motsvarar i sak 37 § folkpensionslagen.

13 §. *Beviljande av särskilt stöd.* Särskilt stöd beviljas från ingången av månaden efter att villkoren för beviljande uppfyllts. Stöd kan dock inte fås retroaktivt för längre tid än från ingången av ansökningsmånaden.

14 §. *När det särskilda stödet börjar i vissa situationer.* Särskilt stöd som beviljats på grundval av arbetsförmåga börjar tidigast vid ingången av månaden efter den för vilken sökanden sist hade rätt till dagpenning med stöd av 15 § 1 eller 3 mom. sjukförsäkringslagen (364/1963) på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada. Om rätt till dagpenning inte finns, börjar rätten till särskilt stöd som beviljats på grundval av arbetsförmåga dock först efter att en tid som motsvarar den tid som avses i 19 § sjukförsäkringslagen har upphört. Detta gäller dock inte en sökande vars arbetsförmåga har börjat innan han eller hon har fyllt 15 år. Paragrafen motsvarar i sak 39 § 3 mom. folkpensionslagen.

15 §. *Betalning av särskilt stöd.* Särskilt stöd betalas månatligen till det konto i ett i Finland verksamhet penninginstitut som mottagaren har uppgivit. I paragrafen föreslås också bestämmelser om ett exceptionellt betalningsförfarande. Det särskilda stödet kan betalas även på annat sätt, om det inte är möjligt att betala in det på ett konto eller om den som ansöker om eller erhåller stöd uppger något särskilt skäl som Folkpensionsanstalten godkänner. Med situationer där det inte är möjligt att betala in stödet på ett konto avses t.ex. de hinder som en bankstrejk medför för normal utbetalning. Som ett särskilt skäl kan också betraktas ett fel eller någon annan störning i utbetalningen. Det särskilda skälets inverkan på det exceptionella förfarandet bedöms av Folkpensionsanstalten. När

en mottagare av särskilt stöd föreslår avvikelser från det normala förfarandet förutsätts det att han eller hon till stöd för sitt krav förete en utredning utgående från vilken man kan avgöra om det är fråga om ett sådant särskilt skäl som kan godkännas. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om betalningsdagen. Avsikten är att det särskilda stödet skall betalas den 22:a varje månad.

16 §. *Tillfällig betalning av särskilt stöd.* Om den som ansöker om särskilt stöd har en ansökan om en pension, en ersättning, ett understöd eller någon annan förmån som påverkar beloppet av det särskilda stödet anhängig när det särskilda stödet beviljas, kan det särskilda stödet betalas tillfälligt. Om t.ex. behandlingen av en pension i sökandens tidigare hemland räcker länge, skall särskilt stöd kunna betalas tillfälligt för att trygga invandrandens försörjning.

Om ändringssökande som gäller en pension, en ersättning eller ett understöd som skall beaktas som inkomst i det särskilda stödet eller någon annan fortlöpande förmån som påverkar beloppet av det särskilda stödet är anhängigt, kan det särskilda stödet även då betalas tillfälligt.

När en ansökan som gäller en pension, en ersättning, ett understöd eller någon annan fortlöpande förmån som påverkar beloppet av det särskilda stödet har avgjorts, meddelas det slutliga beslutet om det särskilda stödet.

Det är inte ändamålsenligt att i detalj räkna upp olika förmåner, eftersom beloppet av det särskilda stödet påverkas av en persons övriga pensioner, ersättningar, understöd och förmåner, med undantag av de prioriterade förmåner som anges i 7 § 2 mom.

17 §. *Indrivning i vissa fall.* Om den som får särskilt stöd retroaktivt beviljas en pension, en ersättning, ett understöd eller någon annan fortlöpande förmån som påverkar beloppet av det särskilda stödet, får Folkpensionsanstalten från den pension eller en annan förmån som skall betalas retroaktivt uppbära det särskilda stöd som för samma tid betalats till för stort belopp. Om mottagaren av särskilt stöd anses ha retroaktiv rätt till någon mera primär förmån, har det särskilda stödet betalats till för stort belopp. I stället för att återkräva det särskilda stödet vore det

mera ändamålsenligt att uppbära det överbetalda stödet från någon annan retroaktiv pension eller förmån direkt hos betalaren. Om särskilt stöd som betalats till för stort belopp inte kan uppbäras hos den som betalar den retroaktiva förmånen, tillämpas normala återkravsbestämmelser. Folkpensionsanstalten skall minst två veckor innan pensionen eller en annan förmån utbetalas meddela arbetspensionsanstalten eller någon annan som betalar ut förmåner att pensionen eller förmånen eller en del av den skall betalas till Folkpensionsanstalten.

4 kap.

Justering, avbrytande och indragning av särskilt stöd

18 §. *Anmälningsskyldighet.* Den som erhåller särskilt stöd skall underrätta Folkpensionsanstalten om ingående av äktenskap, upplösning av äktenskap, förändringar som inträffat i inkomster och förmögenhet och som påverkar det särskilda stödet, vistelse utomlands, ändrad bosättningskommun, anstaltsvård samt andra förändringar i förhållandena som påverkar det särskilda stödet. Ovan nämnda förändringar kan påverka beloppet av det särskilda stödet. En annan förändring i förhållandena som påverkar det särskilda stödet är t.ex. ändrad kommungrupp. Samboförhållande och registrerat partnerskap jämställs med äktenskap. Sålunda skall den som erhåller särskilt stöd underrätta Folkpensionsanstalten om ingående av samboförhållande, registrering av partnerskap samt upplösning av samboförhållande eller registrerat partnerskap.

Den som får särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga är dessutom skyldig att till Folkpensionsanstalten anmäla en väsentlig förbättring av hälsotillståndet och arbetsförmågan samt att han eller hon börjar utföra arbete som inte kan betraktas som tillfälligt. Momentet motsvarar i sak 53 § 1 mom. 1 och 3 punkten folkpensionsförordningen. Om stödmottagaren försummar ovan nämnda förpliktelse kan 24 eller 32 § tillämpas.

19 §. *Justering av särskilt stöd.* Beloppet av särskilt stöd skall justeras en gång om året (årsjustering). Närmare bestämmelser om ju-

steringen utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att justeringen skall utföras samtidigt för alla stödtagare, i regel i april. Skattestyrelsen utfärdar årligen ett beslut om ikraftträdande av de grunder för förskottsinnehållning som skall tillämpas under respektive år. Den nya grunderna för förskottsinnehållning skall tillämpas senast i mars. Därför vore det ändamålsenligt att utföra årsjusteringen i april, då beloppet av stödtagarens andra nettoinkomster som påverkar beloppet av det särskilda stödet är kända. För att t.ex. tidsbegränsade särskilda stöd inte skall justeras med korta mellanrum på grund av att stödet förlängs och nya grunder för förskottsinnehållning införs, kan den justering som skall göras på grund av grunderna för förskottsinnehållning göras i samband med att stödet förlängs, ifall det skulle ha blivit högst några månader mellan justeringarna. Sålunda kan man t.ex. i dylika fall av ändamålsenlighets-skäl avvika från huvudregeln, dvs. att justeringen skall göras i april.

Utöver årsjusteringen skall beloppet av särskilt stöd justeras när den årsinkomst som påverkar det särskilda stödet har stigit minst 734 euro eller sjunkit minst 367 euro. För att det särskilda stödet skall justeras när inkomsterna förändras förutsätts således att inkomsterna stigit eller sjunkit med ett visst belopp. Detta förhindrar upprepade justeringar på grund av mindre förändringar i inkomsterna. Ökningen av årsinkomsterna beräknas via ökningen av månadsinkomsterna. Om personens månadsinkomster stiger, beräknar man om detta medför en så stor ökning på årsnivå att det särskilda stödet borde justeras. Det särskilda stödet justeras lättare på grund av sänkt årsinkomst än på grund av ökad årsinkomst. Detta är skäligt med tanke på stödtagaren. De belopp med vilka årsinkomsten kan öka och sjunka motsvarar årsinkomstgränserna för ökat och sänkt bostadsbidrag för pensionstagare. Beloppen motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001 liksom motsvarande belopp i förordningen om bostadsbidrag för pensionstagare.

Det särskilda stödet justeras även när stödtagarens folkpension eller familjepension enligt familjepensionslagen (38/1969) justeras.

Det fulla beloppet av särskilt stöd är enligt 6 § olika stort beroende på om invandraren är

gift eller inte. Det särskilda stödet justeras när stödtagaren ingår äktenskap eller äktenskapet upplöses. Eftersom samboförhållande och registrerat partnerskap jämställs med äktenskap, skall det särskilda stödet justeras även när den som får särskilt stöd blir sambo eller ingår registrerat partnerskap eller när samboförhållandet eller det registrerade partnerskapet upplöses.

Det fulla beloppet av särskilt stöd är enligt 6 § beroende även av kommungruppen. I 2 mom. 4 punkten bestäms om justering av det särskilda stödet när kommungruppen ändras. Det särskilda stödet justeras när stödtagaren sex månader utan avbrott har bott i en kommun som hör till en annan kommungrupp än den kommun enligt vars kommungrupp det särskilda stödet betalas. Punkten motsvarar i sak 32 § folkpensionslagen.

I 3 mom. bestäms om tidpunkten för justering av stödet. Det särskilda stödet justeras i fall som avses i 2 mom. från ingången av den månad som följer efter förändringen. När den som får särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga fyller 65 år, justeras det särskilda stödet från ingången av den månad som följer efter att han eller hon fyllde 65 år till särskilt stöd som betalas till den som fyllt 65 år.

Om Folkpensionsanstalten känner till att förutsättningar för en höjning av det särskilda stödet föreligger, kan förhöjningen beviljas även utan ansökan.

20 §. *Särskilt stöd under vistelse utomlands.* Särskilt stöd betalas under tiden för vistelse utomlands, dock högst till utgången av den månad under vilken vistelsen har varat sammanlagt 90 dagar under ett kalenderår. Efter detta betalas inget stöd under kalenderåret i fråga för de månader under vilka stödtagaren vistas utomlands. Stödtagaren anses vistas utomlands, om han eller hon har varit utomlands minst ett dygn.

Om en person efter att de 90 dagarna uppnåtts vistas utomlands under samma kalenderår, indras inte det särskilda stödet utan det är fråga om att utbetalningen av stödet avbryts. Stödet avbryts för de månader under vilka personen i fråga vistas utomlands. Indrivningen av stöd som betalats utan grund hos stödtagaren sköts som normalt återkrav.

Stödet börjar betalas från ingången av den månad som följer efter att stödtagaren åter-

vänt till Finland. Ifall en person vistas tillfälligt utomlands under det årsskifte som följer efter avbrottet, börjar det avbrutna stödet dock betalas från ingången av följande kalenderår, eftersom stödtagaren under ett kalenderår kan vistas utomlands högst 90 dagar utan att gå miste om förmånen.

Enligt 2 mom. kan undantag göras från nämnda 90 dagar av särskilt vägande skäl. Som särskilt vägande skall kan betraktas t.ex. stödtagarens vistelse i ett sådant land där nödläge utlyses under vistelsen. Även det att resehandlingarna försvinner eller någon annan motsvarande orsak kan tvinga stödtagaren att stanna utomlands längre än planerat. Vad som är särskilt tvingande skäl måste prövas från fall till fall.

21 §. *Särskilt stöd under anstaltsvård.* Det särskilda stödet minskas när stödtagaren har fått sådan anstaltsvård som avses i 42 a § folkpensionslagen över tre månader till den del som stödet tillsammans med folkpensionen i den första kommungruppen överstiger 251,42 euro och i den andra kommungruppen 231,66 euro i månaden samt hos en gift stödtagare i den första kommungruppen överstiger 226,81 euro och i den andra kommungruppen 209,95 euro i månaden. Momentet motsvarar i sak 42 b § 1 mom. folkpensionslagen. Beloppen följer nivån på folkpensionsindex 2001 liksom i folkpensionslagen. Avvikelser från nivån enligt folkpensionslagen skulle medföra ojämlikhet mellan olika motpartgrupper. I 42 a § folkpensionslagen definieras anstaltsvård. Det vore ändamålsenligt att även beloppet av särskilt stöd minskas på grund av anstaltsvård. Om den som erhåller särskilt stöd samtidigt får folkpension avvägd enligt bosättningstiden, vore det möjligt att i särskilt stöd få den del av folkpensionen som uteblir på grund av anstaltsvården, om det inte gjordes något avdrag för anstaltsvården. Detta skulle försätta dem som får folkpension utan avvägning i en sämre ställning jämfört med dem som får särskilt stöd.

Om förmånerna till den som får särskilt stöd och folkpension inte räknas samman vid beräkningen av det särskilda stödet för tiden för anstaltsvård, kunde en person som får bägge förmånerna så att de underskrider den gräns som gäller för anstaltsvård befinna sig i en bättre position än den som får enbart folk-

pension. Han eller hon skulle då få bägge förmånerna, vilkas sammanlagda belopp kan stiga över de belopp som gäller för anstaltsvård, medan åter den som får enbart folkpension får högst det belopp som nämns i 1 mom., i fråga om den överskjutande delen betalas ingen folkpension.

I 3 mom. sägs att om till en stödtagare som får anstaltsvård betalas bostadsbidrag för pensionstagare tillämpas inte 1 mom. Momentet motsvarar i sak 42 b § 2 mom. folkpensionslagen.

Den som får särskilt stöd skall ha rätt att söka ändring i ett beslut som gäller justering av stödet.

22 §. *Särskilt stöd under verkställighet av straff.* För verkställighet av straff avbryts stödet till en mottagare av särskilt stöd som är intagen i en straffanstalt eller en tvångsinrättning som avses i 1 § lagen om internering av farliga återfallsförbrytare (317/1953) sedan 3 månader har avtjänats av ett fängelsestraff eller ett utöver detta utdömt förvandlingsstraff för böter. Om tid i rannsakningsfängelse omedelbart före verkställigheten av straffet dras av från straffet, inställs utbetalningen av det särskilda stödet på motsvarande sätt när den sammanräknade tiden för straffverkställigheten och avdraget har räckt tre månader, likväl tidigast från ingången av månaden efter den beräknade tidpunkt då straffet skall börja avtjänas.

Särskilt stöd som har varit avbrutet av en orsak som nämns i 1 mom. börjar betalas från ingången av den månad som närmast följer efter att frihetsstraffet avtjänats eller vistelsen i tvångsinrättningen upphört.

För den tid under vilken det särskilda stödet skall vara avbrutet av skäl som nämns i 1 mom. kan det bestämmas att stödet skall utbetalas åt stödtagarens make och barn under 16 år och äldre, arbetsoförmögna barn, om deras uppehälle är beroende av det särskilda stödet. Den som får särskilt stöd skall ha rätt att söka ändring i ett beslut som gäller avbrytande av särskilt stöd och betalning av särskilt stöd till dem som är beroende av det för sitt uppehälle. Paragrafen motsvarar i sak 42 § folkpensionslagen.

23 §. *Betalning av särskilt stöd till ett kommunalt organ.* Kan utbetalning av särskilt stöd till stödtagaren själv inte anses än-

damålsenligt på grund av stödtagarens levnadssätt, på grund av att stödtagaren är sjuk eller av någon annan särskild orsak och har ingen intressebevakare förordnats för honom eller henne, kan Folkpensionsanstalten med stödtagarens samtycke besluta att stödet skall betalas till ett i 6 § 1 mom. socialvårdslagen (710/1982) avsett organ i stödtagarens bostadskommun för att användas för vård av stödtagaren och i 22 § 3 mom. avsedda anhöriga till honom eller henne. Särskilt stöd som betalts på detta sätt får inte i strid med stödtagarens uttryckliga samtycke användas för annan vård än sådan som ges under den månad för vilken det särskilda stödet har betalats. Paragrafen motsvarar i sak 44 § folkpensionslagen.

24 §. *Tillfälligt avbrott i särskilt stöd.* Betalningen av särskilt stöd kan avbrytas tillfälligt eller så kan dess belopp tillfälligt minskas tills saken slutgiltigt avgjorts, om det finns grundad anledning att anta att det särskilda stödet borde indras eller dess belopp minskas, eller om en förpliktelse enligt 11 § 2 mom. eller 18 § att se över rätten till särskilt stöd inte uppfylls. Om den som får särskilt stöd inte iakttar förpliktelsen i 11 § 2 mom. att för utredning eller ny bedömning av arbetsoförmågan besöka en läkare eller ett sjukhus som Folkpensionsanstalten bestämmer, kan det särskilda stödet tillfälligt avbrytas eller beloppet minskas. Likaså, om stödtagaren inte har uppfyllt förpliktelsen i 18 § att anmäla en ändring som inträffat i förhållandena och som påverkar det särskilda stödet och Folkpensionsanstalten t.ex. från arbetspensionsanstalten har fått kännedom om arbetspension som beviljats stödtagaren, kan det särskilda stödet tillfälligt avbrytas eller beloppet tillfälligt minskas. Saken kan inte avgöras slutgiltigt innan parten hörts.

Särskilt stöd som beviljats för viss tid kan dessutom avbrytas, om det finns grundad anledning att anta att stödtagaren utan giltig orsak har vägrat delta i rehabilitering och att stödet borde indras. Genom att stödet avbryts eller beloppet minskas tillfälligt kan överbetalning förhindras eller det överbetalda beloppet minskas.

Ändring får inte sökas i ett interimistiskt beslut.

25 §. *Indragning av särskilt stöd.* Om den

som får särskilt stöd flyttar utomlands för att bosätta sig där stadigvarande, indras det särskilda stödet från ingången av den månad som följer efter flyttningen. Eftersom det särskilda stödet är avsett endast för invandrare som är stadigvarande bosatta i Finland, skall stödet inte betalas utomlands. Enligt 2 mom. indras det särskilda stödet från ingången av följande månad när det har inträffat en sådan förändring i stödtagarens förhållanden att förutsättningar för erhållande av stöd inte längre föreligger. Om t.ex. den som får särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga blir arbetsförmögen, skall det särskilda stödet indras från ingången av den månad som följer efter att han eller hon blev arbetsförmögen.

26 §. *Sänkning av särskilt stöd.* Om en invandrare eller hans eller hennes make har skänkt bort sin förmögenhet eller på något annat sätt försämrat sin ekonomiska ställning eller vidtagit någon annan åtgärd uppenbart i syfte att särskilt stöd skall beviljas på oriktiga grunder, skall inget stöd beviljas eller så skall det beviljas till det belopp det skulle ha haft utan detta förfarande eller denna åtgärd. Som annan åtgärd kan betraktas t.ex. hemlighållande av inkomster eller underlåtenhet att ansöka om en förmån som påverkar det särskilda stödet. Då skall ansökan om särskilt stöd avslås, stödet indras eller stödbeloppet justeras.

Förvägrande eller sänkning av stöd kan pågå högst tre år.

5 kap.

Ändringssökande och återkrav

27 §. *Ändringssökande.* Den som är missnöjd med Folkpensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller särskilt stöd får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. Angående prövningsnämndens bestäms i sjukförsäkringslagen.

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen. Sålunda är besvärshöjden på det sätt som internationella överenskommelser kräver inte på något sätt begränsad och ändring i beslut som gäller särskilt stöd skall kunna sökas i

två instanser. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En besvärsskrift enligt 1 och 2 mom. skall tillställas Folkpensionsanstalten senast den 30 dagen efter den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Folkpensionsanstaltens beslut skall, även om det överklagas, iakttas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Paragrafen motsvarar 73 § folkpensionslagen.

28 §. *Självrättelse.* Om Folkpensionsanstalten till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften skall den ge ett rättelsebeslut i saken. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas enligt 27 §.

Kan Folkpensionsanstalten inte så som nämns i 1 mom. rätta det beslut som besvären avser, skall den inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till besvärsinstansen för behandling. Folkpensionsanstalten kan härvid genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärsinstansen, skall Folkpensionsanstalten omedelbart underrätta besvärsinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 2 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om införskaffande av en tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärsinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång. Paragrafen motsvarar 73 a § folkpensionslagen.

29 §. *Försenade besvär.* Har besvär som anförs hos prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen inkommit efter utgången av den tid som 27 § föreskriver, kan besvärsinstansen trots förseningen ta upp besvären till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen. Paragrafen motsvarar 73 b § folkpensionslagen.

30 §. *Undanröjande av beslut.* Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller särskilt stöd grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på framställning

av Folkpensionsanstalten eller på ansökan av en part i ärendet, efter att ha berett de övriga parterna tillfälle att bli hörda, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan Folkpensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, interimistiskt inställa betalningen av förmånen eller betala denna enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av en förvägrad förmån eller utökande av en redan beviljad förmån, skall Folkpensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Folkpensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Prövningsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas så som 27 § föreskriver.

Paragrafen motsvarar 74 § folkpensionslagen.

31 §. *Rättelse av beslut.* Om den som får särskilt stöd retroaktivt har beviljats en förmån enligt 26 § 1 eller 5 mom. folkpensionslagen eller om en sådan förmån har höjts, kan Folkpensionsanstalten, oberoende av vad 30 § föreskriver, behandla ärendet på nytt efter att ha hört den berörda parten. I 26 § 1 mom. folkpensionslagen uppräknas pensioner och familjepensioner som grundar sig på t.ex. anställnings- eller tjänsteförhållande eller företag- eller förtroendemannaverksamhet. I 26 § 5 mom. folkpensionsanstalten jämföras med förmåner enligt 1 mom. också en motsvarande fortlöpande förmån som betalas från en främmande stat och en fortlöpande förmån som motsvarar folkpension eller pension enligt familjepensionslagen, om inte något annat följer av internationella avtal som är bindande för Finland.

Paragrafen motsvarar 74 c § folkpensionslagen.

32 §. *Återkrav.* Om särskilt stöd har betalats utan grund eller till ett för stort belopp, skall det överbetalda stödet återkrävas.

Återkravet kan frångås helt eller delvis, om detta anses skäligt och det att stödet betalades utan grund inte berodde på svikligt förfarande från stödtagarens eller hans eller hennes företrädares sida eller om det belopp som

betalts utan grund är litet.

Belopp som skall återkrävas kan kvittas mot förmåner som Folkpensionsanstalten betalar senare. Utan samtycke kan kvittningen dock endast ske mot särskilt stöd, folkpension eller familjepension enligt familjepensionslagen.

Ett lagakraftvunnet beslut om återkrav får verkställas såsom en dom som har vunnit laga kraft. Paragrafen motsvarar 88 a § folkpensionslagen.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

33 §. *Rätt att erhålla uppgifter.* Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att på begäran och avgiftsfritt få de upplysningar som är nödvändiga för avgörandet av ett ärende som är under behandling eller annars nödvändiga för verkställigheten av en enstaka uppgift enligt denna lag. Uppgifterna skall lämnas av statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund, pensionsmyndigheten, pensions- och försäkringsanstalterna samt andra som beviljar eller betalar ut pension eller ersättning, patientförsäkringscentralen och trafikförsäkringscentralen samt arbetsgivare.

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag skall ha rätt att avgiftsfritt av penninginstitut få de upplysningar som är nödvändiga för avgörandet av ett ärende som är under behandling och som gäller den som ansöker om eller erhåller en förmån, hans eller hennes make samt ett dödsbo, där den som ansöker om eller erhåller en förmån eller hans eller hennes make är delägare, om inte tillräckliga uppgifter och utredningar fås på något annat sätt och det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som den som ansöker om eller erhåller en förmån har lämnat inte är tillräckliga eller tillförlitliga och han eller hon inte har gett sitt samtycke till att uppgifterna erhålls. Begäran till penninginstitutet om erhållande av uppgifter skall framställas skriftligt och

redan innan begäran framställs skall sökanden eller mottagaren underrättas om den. Med penninginstitut avses i enlighet med 2 § lagen om finansinspektionen (503/1993) inrättningar och sammanslutningar som övervakas av finansinspektionen. Med penninginstitut avses således samma som i 38 § 1 mom. 3 punkten familjepensionslagen.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. har Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag rätt att på begäran för avgörandet av en förmån av läkare eller andra yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) samt av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården enligt 2 § 4 punkten lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller av socialserviceproducenter eller andra vårdinrättningar få ett utlåtande och nödvändiga uppgifter ur journalhandlingarna för den som söker en förmån samt uppgifter om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård samt arbetsförmåga, om inte den som ansöker om förmånen själv tillhandahåller uppgifterna. Momentet motsvarar 46 b § 2 mom. folkpensionslagen.

En yrkesutbildad person enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och en socialserviceproducent skall ha rätt att få ett skäligt arvode för de utlåtanden han eller hon gett på grundval av den skyldighet att lämna upplysningar som föreskrivs i 3 mom. Paragrafen motsvarar 46 b § 3 mom. folkpensionslagen.

Utöver denna paragraf skall 46 c—d och 46 i—j folkpensionslagen iakttas. Folkpensionsanstalten skall ha rätt att få nödvändiga upplysningar om t.ex. arbetspensioner från pensionsskyddscentralen för bestämmandet av särskilt stöd, om anstaltsvård och när ett straff börjar och slutar samt att till vissa myndigheter utlämna upplysningar som är nödvändiga för att utreda brott och missbruk och för att väcka åtal för brott samt dessutom att på förhand på lämpligt sätt informera den som får särskilt stöd om varifrån uppgifter om honom eller henne kan skaffas och vart de i regel kan utlämnas.

34 §. *Användningen av uppgifter.* När Folkpensionsanstalten behandlar en förmån enligt denna lag skall den i enskilda fall ha rätt att använda sådana uppgifter som den har

fått för skötseln av andra uppdrag som ålagts den, om det är uppenbart att de påverkar en förmån enligt denna lag och om uppgifterna enligt lag skall beaktas vid beslutsfattandet och om Folkpensionsanstalten även annars har rätt att få uppgifterna särskilt. Paragrafen motsvarar 46 f § folkpensionsanstalten.

35 §. *Teknisk anslutning.* Utöver vad som föreskrivs i 29 § 3 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) skall Folkpensionsanstalten ha rätt på de villkor som anges i momentet med hjälp av teknisk anslutning få sekretessbelagda uppgifter enligt 33 § 1 mom. Folkpensionsanstalten skall också med hjälp av teknisk anslutning kunna få uppgifter enligt 33 § 3 mom. till den del det gäller en i 2 § 4 punkten lagen om patientens ställning och rättigheter avsedd verksamhetsenhet för hälso- och sjukvården eller en socialserviceproducent eller någon annan vårdinrättning.

Enligt 2 mom. får med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf också sökas sekretessbelagda uppgifter utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen. Innan den tekniska anslutningen öppnas skall mottagaren lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Paragrafen motsvarar i sak 46 h § folkpensionsanstalten om användning av teknisk anslutning.

36 §. *Utmätning.* Särskilt stöd får inte mätas ut.

Ett avtal om överföring av en rättighet enligt denna lag på någon annan är ogiltigt.

Paragrafens 1 och 2 mom. motsvarar 79 § 1 och 4 mom. folkpensionslagen.

Utöver vad som bestäms i 1 och 2 mom. skall 79 § 3 mom. folkpensionslagen iakttas. Genom hänvisningen blir det möjligt att lämna ut uppgifter för beräkning av den skyddade delen vid utmätning.

37 §. *Finansiering.* Det särskilda stödet skall på samma sätt som vissa andra sociala understöd finansieras av statens medel. Detta vore ändamålsenligt även administrativt, eftersom det är Folkpensionsanstalten som har hand om uppgifterna enligt lagen om särskilt stöd.

Folkpensionsanstalten kan inte i någon situation använda sina egna tillgångar för att

betala särskilda stöd. För att trygga Folkpensionsanstaltens likviditet föreslås i 2 mom. att staten skall betala förskott till Folkpensionsanstalten. De särskilda stöden skall betalas ut en gång i månaden, den 22:a varje månad.

Om betalningsdagen föreskrivs med stöd av 15 § lagen om särskilt stöd till invandrare genom förordning av statsrådet.

För att Folkpensionsanstalten skall kunna betala de särskilda stöden i enlighet med vad som föreslagits ovan, skall Folkpensionsanstalten ha tillgång till de medel som behövs för utbetalningen en bankdag före betalningsdagen. I detta syfte skall Folkpensionsanstalten fyra vardagar innan posten betalas meddela staten en uppskattningen av beloppet av de särskilda stöd som skall betalas ut under den månaden.

Skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av särskilda stöd som betalts under en kalendermånad och samma månads förskott beaktas när förskottet för den månad som följer efter betalningsmånaden fastställs.

38 §. *Indexbindning*. Beloppen i 6, 7, 9, 19 och 21 § samt beloppen av de särskilda stöd som beviljas enligt denna lag binds till förändringarna i levnadskostnaderna så att de ändras samtidigt och i samma förhållande som vad som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex.

Enligt 2 mom. motsvarar beloppen i 6, 7, 9, 19 och 21 § det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalts ut 2001 har beräknats (folkpensionsindex 2001 = 1302).

7 kap.

Ikraftträdelsebestämmelser

39 §. *Ikraftträdande*. Lagen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2003.

Särskilt stöd skall beviljas även till invandrare som har fyllt 65 år eller blivit arbetsförmögna före lagens ikraftträdande.

Vid beräkning av den tid som avses i 4 § 2 mom., beaktas även tiden före lagens ikraftträdande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen

förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

1.2. Folkpensionslag

30 a §. Till förteckningen över invaliditetspensioner och individuella förtidspensioner i 1 mom. fogas särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga enligt lagen om särskilt stöd till invandrare. Den som får särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga skall således ha rätt även till vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen.

1.3. Lag om bostadsbidrag för pensionstagare

1 §. Till förteckningen i 1 mom. fogas en 6 punkt, enligt vilken bostadsbidrag betalas till den som fyllt 16 år och som får särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga enligt lagen om särskilt stöd till invandrare. Den som får särskilt stöd skall således ha rätt till bostadsbidrag för pensionstagare för att sänka sina boendekostnader.

1.4. Familjepensionslag

15 b §. Till listan över prioriterade inkomster i 3 mom. fogas en ny punkt, enligt vilken särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga enligt lagen om särskilt stöd till invandrare skall vara prioriterad inkomst vid familjepension. Eftersom familjepension skall beaktas som inkomst i det särskilda stödet, bör det för att undvika dubbla verkan föreskrivas att särskilt stöd är prioriterad inkomst vid familjepension.

1.5. Lag om handikappbidrag

Det föreslås att till 1 § 1 mom. lagen om handikappbidrag fogas en ny 4 punkt, enligt vilken en person inte skall ha rätt till handikappbidrag, om han eller hon får särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga enligt lagen om särskilt stöd till invandrare. Den som får särskilt stöd till invandrare skall ha rätt till vårdbidrag enligt folkpensionslagen. För att han eller hon inte skall ha rätt även till handikappbidrag på grundval av samma skada

eller sjukdom, bör lagen om handikappbidrag ändras på ovan nämnt sätt. Utan ändring skulle det dessutom orsaka ojämlikhet mellan den som får enbart folkpension och dem som får särskilt stöd till invandrare eftersom handikappbidraget är större än vårdbidraget.

2. Närmare bestämmelser

Det föreslås att bestämmelser om de uppgifter som skall lämnas i ansökan om stöd, den årliga justeringen samt betalningsdagen för särskilt stöd skall utfärdas genom förordning. Dessa frågor har behandlats närmare i samband med 10, 15 och 19 § i detaljmotiveringen.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2003.

4. Lagstiftningsordning

Enligt 19 § 1 mom. Finlands grundlag har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Enligt 2 mom. skall genom lag var och en garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen. Motsvarande bestämmelser ingick tidigare i 15 a § regeringsformen, som trädde i kraft den 1 augusti 1995. Enligt motiveringen till den regeringsproposition (RP 309/1993 rd) som gällde den reform av de grundläggande fri- och rättigheterna som då genomfördes innebar det i 2 mom. avsedda skyddet för den grundläggande försörjningen ett mera omfattande skydd än rätten till oundgänglig försörjning i 1 mom. Den nivåskillnad mellan oundgänglig försörjning och grundläggande försörjning som var målet för reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna framhävdes ytterligare i grundlagsutskottets utskottsbetänkande (GrUB 25/1994 rd) gällande reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna. Dessutom konstaterade grundlagsutskottet i sitt betänkande att i situationer som nämns i 2 mom. kan systemet för individens grundläggande försörjning inte utgö-

ras av skyddet enligt 1 mom., som är avsett att komma i sista hand.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om regeringens proposition 217/1997 rd (GrUU 31/1997 rd) behandlat utkomststödet och dess användning som komplement till bl.a. utkomstskydd som beviljas vid arbetsoförmåga och under ålderdomen. Utkomststödet kan enligt utskottets uppfattning i praktiken betraktas som en garanti för ett människovärdigt liv enligt 15 a § 1 mom. regeringsformen (numera 19 § 1 mom. grundlagen) i den mån stödet ges i pengar. I utlåtandet sägs att trots att utkomststödet är mycket viktigt för att trygga ett människovärdigt liv, kan dessa två element dock inte likställas. Utskottet fäster uppmärksamhet vid att man med hjälp av utkomstskyddssystemet har velat trygga en socialt acceptabel levnadsstandard, som i de flesta fall går ut över den rättighet som garanteras i 15 a § 1 mom. regeringsformen. Utkomststödet nuvarande nivå bör enligt utlåtandet inte uppfattas som en miniminivå enligt 15 a § 1 mom. regeringsformen.

I 6 § grundlagen bestäms om jämlikhet. Enligt 2 mom. får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av t.ex. ålder, ursprung, hälsotillstånd, handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

I denna proposition föreslås lagbestämmelser om en ny förmån som tryggar försörjningen. Det fulla förmånsbeloppet motsvarar full folkpension. Avsikten är att äldre eller arbetsoförmögna invandrare i framtiden inte skall bli tvungna att hela tiden leva på utkomststöd.

Särskilt stöd till invandrare skall enligt propositionen kunna betalas till 65 år fyllda personer och 16 år fyllda arbetsoförmögna personer som inte är berättigade till full folkpension. Personens och hans eller hennes makes inkomster och förmögenhet minskar stödbeloppet. Det förutsätts att personen ansöker om de sociala trygghetsförmåner som betalas till honom eller henne i Finland eller från något annat land, dock inte utkomststöd som kommer i sista hand.

Det är motiverat att behövspröva förmånen bl.a. därför att en del av invandrarna får fortlöpande utkomst som motsvarar det föreslag-

na särskilda stödet t.ex. med hjälp av utreselandets pensionssystem.

Förmånen kan betalas till en person som har bott i Finland minst fem år utan avbrott sedan han eller hon fyllde 16 år. Kravet på bosättnings tid motsvarar bestämmelsen i 23 § folkpensionslagen om rätt till förmåner enligt folkpensionslagen för en sådan person som inte är finsk medborgare. För finska medborgare är kravet på bosättnings tid för erhållande av folkpension tre år. Visserligen kan också vissa andra än finska medborgare få en förmån enligt folkpensionslagen redan efter att de bott tre år i Finland t.ex. på grundval av en överenskommelse om social trygghet. Överenskommelsen mellan Finland och Estland garanterar ester denna rättighet. Treårsregeln tillämpas även på flyktingar.

Innan kravet på bosättnings tid uppfylls tryggas en socialt acceptabel levnadsstandard för invandrare fortfarande enligt behov med hjälp av utkomststöd.

I den föreslagna lagen om särskilt stöd ingår inga bestämmelser om medborgarskapets eller utreselandets inverkan på stödet. Med-

borgarskapet kan indirekt påverka behovet av särskilt stöd genom regler gällande kravet på bosättnings tid i folkpensionssystemet och vissa överenskommelser om social trygghet.

Enligt 10 § grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Ändringar av bestämmelserna om erhållande och utlämnande av uppgifter i anslutning till de förmåner som Folkpensionsanstalten verkställer träder i kraft den 1 oktober 2002 (lag om ändring av folkpensionslagen (682/2002) och lagar som har samband med den (RP 9/2002, GrUU 14/2002). I förslaget till lag om särskilt stöd har iakttagits principerna för erhållande och utlämnande av uppgifter enligt de ändrade bestämmelserna.

Enligt regeringens uppfattning kränker de föreslagna lagarna inte de grundläggande fri- och rättigheterna enligt grundlagen och lagarna kan alltså behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

1.

Lag**om särskilt stöd till invandrare**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

sköts av Folkpensionsanstalten.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att trygga en tillräcklig försörjning under ålderdomen och vid arbetsförmåga för sådana i Finland bosatta invandrare som annars uppenbart skulle vara i fortlöpande behov av sådant utkomststöd som avses i lagen om utkomststöd (1412/1997).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *invandrare* en 16 år fylld person som flyttat till Finland och som har bott i Finland kortare tid än den tid som enligt 25 b § folkpensionslagen (347/1956) berättigar till full folkpension,

2) *arbetsförmögen* en person som till följd av sjukdom, lyte eller kroppsskada är oförmögen att utföra sitt sedvanliga arbete eller annat därmed jämförligt arbete, som med beaktande av hans eller hennes ålder, yrkesskicklighet och övriga omständigheter bör anses vara för honom eller henne lämpligt och trygga en skäligen försörjning.

3 §

Verkställighet

De uppgifter som föreskrivs i denna lag

2 kap.

Förutsättningar för beviljande av särskilt stöd, stödbelopp och bestämningsgrunder

4 §

Förutsättningar för beviljande av särskilt stöd

Särskilt stöd till invandrare kan beviljas
1) en invandrare som har fyllt 65 år, eller
2) på grundval av arbetsförmåga tills vidare eller för viss tid för en invandrare som inte har fyllt 65 år.

För erhållande av stödet förutsätts dessutom att sökanden sedan han eller hon fyllde 16 år har varit lagligt bosatt i Finland minst fem år utan avbrott omedelbart innan det särskilda stödet börjar.

En förutsättning för erhållande av stödet är också att sökanden är i behov av ekonomiskt stöd och visar att han eller hon i Finland och utomlands har sökt de pensioner och andra förmåner som han eller hon kan ha rätt till.

5 §

Särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga

På grundval av arbetsförmåga kan särskilt stöd beviljas för så lång tid som personen i fråga uppskattas vara arbetsförmögen enligt 2 § 2 punkten. När särskilt stöd beviljas för viss tid skall Folkpensionsanstalten försäkra sig om att en vård- eller rehabiliteringsplan

har utarbetats för personen. Särskilt stöd kan beviljas även för den tid beredningen av vård- eller rehabiliteringsplanen pågår.

6 §

Beloppet av särskilt stöd

Beloppet av särskilt stöd är skillnaden mellan fullt särskilt stöd och årsinkomsten enligt 7 §.

Fullt särskilt stöd är 5 715,12 euro om året i den första och 5 477,40 euro om året i den andra kommungruppen.

Är den som får särskilt stöd gift, uppgår det särskilda stödet till 5 028,48 euro om året i den första och 4 826,04 euro om året i den andra kommungruppen.

Särskilt stöd beviljas enligt den kommungrupp till vilken den kommun hör där personen i fråga bor när det särskilda stödet börjar utbetalas.

Angående kommungrupperna gäller vad som bestäms i 25 § 4 mom. folkpensionslagen.

7 §

Inkomster och förmögenhet som skall beaktas (årsinkomst)

När särskilt stöd beviljas beaktas de faktiska disponibla inkomster som personen i fråga uppskattas erhålla fortlöpande eller upprepat varje år. Dessutom beaktas makens motsvarande inkomster till den del de överstiger det fulla beloppet av särskilt stöd till den som är gift.

Som inkomster beaktas dock inte (*prioriterade inkomster*)

- 1) utkomststöd enligt lagen om utkomststöd,
- 2) bostadsbidrag som betalas av statens eller kommunens medel,
- 3) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992),
- 4) barnförhöjning enligt 29 § folkpensionslagen,
- 5) barnförhöjning som ingår i en pension enligt en lag, en pensionsstadga eller ett pen-

sionsreglemente som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961),

6) vårdbidrag för pensionstagare enligt 30 a § folkpensionslagen eller annat motsvarande stöd eller annan motsvarande ersättning som betalas på grundval av sjukdom eller skada,

7) fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/1977),

8) frontunderstöd som betalas till vissa utländska frivilliga frontmän.

Som årsinkomst betraktas också åtta procent av det belopp varmed värdet av personens förmögenhet överstiger 13 205 euro eller, om han eller hon är gift, varmed värdet av makarnas sammanlagda förmögenhet överstiger 21 128 euro. När årsinkomsten uppskattas räknas som förmögenhet inte en bostad som är i personens eget bruk.

Om en person får förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen, beaktas folkpensionen som inkomst till det belopp den skulle uppgå till om den inte hade tidigare lagts.

8 §

Gemensamt hushåll

Om en man och en kvinna fortgående lever tillsammans i gemensamt hushåll utan att ingå äktenskap men under äktenskapsliknande förhållanden, tillämpas vid bestämmande av det särskilda stödet vad som i denna lag bestäms om gifta makar.

Om en person som är gift inte har gemensamt hushåll med maken, tillämpas vid bestämmande av hans eller hennes särskilda stöd vad som i denna lag bestäms om särskilt stöd till den som inte är gift.

9 §

Det lägsta beloppet av särskilt stöd som utbetalas samt avrundning

Särskilt stöd betalas inte, om dess belopp per månad skulle vara mindre än 10,76 euro.

De förmögenhets- och inkomstposter som påverkar bestämmandet av det särskilda stö-

det avrundas till närmaste euro.

3 kap.

Ansökan om samt beviljande och betalning av särskilt stöd

10 §

Ansökan om särskilt stöd

Särskilt stöd söks hos Folkpensionsanstalten. Den som ansöker om särskilt stöd skall lämna de uppgifter som behövs för beviljande och betalning av det särskilda stödet. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om vilka uppgifter som skall lämnas i ansökan.

Är den som får eller söker särskilt stöd på grund av sjukdom eller ålderdomssvaghet eller av någon annan sådan orsak oförmögen att själv ansöka om särskilt stöd eller i övrigt dra försorg om sina förmåner och rättigheter i anslutning till det särskilda stödet samt saknar personen i fråga en intressebevakare, kan en av Folkpensionsanstalten godkänd nära anhörig till personen eller någon annan som huvudsakligen har dragit försorg om personen i dennes ställe föra personens talan i ärenden som gäller det särskilda stödet.

11 §

Utredning av arbetsförmåga

För avgörande av en ansökan om särskilt stöd som gjorts på grundval av arbetsförmåga skall Folkpensionsanstalten tillställas ett läkarutlåtande över sökandens hälsotillstånd, som innehåller en vård- eller rehabiliteringsplan. Folkpensionsanstalten kan likväl på egen bekostnad skaffa ett läkarutlåtande, om sökanden vårdas på sjukhus eller anstalt eller om det finns något annat särskilt skäl.

Den som ansöker om särskilt stöd är skyldig att för utredande eller ny bedömning av arbetsförmågan besöka en läkare eller ett sjukhus som Folkpensionsanstalten bestämmer. Folkpensionsanstalten betalar skäligen kostnader för undersökningen.

12 §

Avslående av ansökan i vissa situationer

En ansökan om särskilt stöd kan avslås, om den som ansöker om stöd vägrar att lämna uppgifter som behövs för avgörande av ansökan eller att förete en sådan utredning som skäligen kan krävas av honom eller henne, eller om den som ansökt om särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga inte iakttar bestämmelsen om läkarundersökning.

13 §

Beviljande av särskilt stöd

Särskilt stöd beviljas från ingången av månaden efter att villkoren för beviljande uppfyllts, dock tidigast från ingången av ansökningsmånaden.

14 §

När det särskilda stödet börjar i vissa situationer

Särskilt stöd som beviljats på grundval av arbetsförmåga börjar tidigast vid ingången av månaden efter den för vilken sökanden sist hade rätt till dagpenning med stöd av 15 § 1 eller 3 mom. sjukförsäkringslagen (364/1963) på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada. Om rätt till dagpenning inte finns, börjar särskilt stöd som beviljats på grundval av arbetsförmåga dock först efter att en tid som motsvarar den tid som avses i 19 § sjukförsäkringslagen har upphört. Detta gäller dock inte en sökande vars arbetsförmåga har börjat innan han eller hon har fyllt 15 år.

15 §

Betalning av särskilt stöd

Särskilt stöd betalas månatligen till det konto i ett i Finland verksamt penninginstitut som mottagaren har uppgett. Det särskilda

stödet kan emellertid betalas även på annat sätt, om det inte är möjligt att betala in det på ett konto eller om den som ansöker om eller erhåller stöd uppger något särskilt skäl som Folkpensionsanstalten godkänner.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om betalningsdagen för särskilt stöd.

16 §

Tillfällig betalning av särskilt stöd

Om den som ansöker om särskilt stöd har lämnat in en ansökan om pension, ersättning, understöd eller någon annan fortlöpande förmån som påverkar beloppet av det särskilda stödet, kan det särskilda stödet betalas tillfälligt.

Om ändring har sökts i ett ärende som gäller pension, ersättning eller understöd som skall beaktas som inkomst i det särskilda stödet eller någon annan fortlöpande förmån som påverkar beloppet av det särskilda stödet, kan det särskilda stödet betalas tillfälligt.

När en ansökan som gäller en pension, en ersättning, ett understöd eller någon annan fortlöpande förmån som påverkar beloppet av det särskilda stödet har avgjorts slutgiltigt, meddelas det slutliga beslutet om det särskilda stödet.

17 §

Indrivning i vissa fall

Om den som får särskilt stöd retroaktivt beviljas pension, ersättning, understöd eller någon annan fortlöpande förmån som påverkar beloppet av det särskilda stödet, får Folkpensionsanstalten av en pension eller en annan förmån som skall betalas retroaktivt driva in det särskilda stöd som för samma tid betalats till för stort belopp. Folkpensionsanstalten skall minst två veckor innan pensionen eller en annan förmån utbetalas meddela arbetspensionsanstalten eller någon annan som betalar ut förmåner att pensionen eller förmånen eller en del av den skall betalas till Folkpensionsanstalten.

4 kap.

Justering, avbrytande och indragning av särskilt stöd

18 §

Anmälningsskyldighet

Den som får särskilt stöd skall underrätta Folkpensionsanstalten om ingående av äktenskap, upplösning av äktenskap, förändringar som skett i inkomster och förmögenhet och som påverkar det särskilda stödet, vistelse utomlands, ändrad bosättningskommun, anstaltsvård samt andra förändringar i förhållandena som påverkar det särskilda stödet.

Den som får särskilt stöd på grundval av arbetsoförmåga är dessutom skyldig att till Folkpensionsanstalten anmäla en väsentlig förbättring av hälsotillståndet och arbetsförmågan samt att han eller hon börjar utföra arbete som inte kan betraktas som tillfälligt.

19 §

Justering av särskilt stöd

Det särskilda stödet justeras en gång om året (*årsjustering*). Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om justeringen.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. justeras det särskilda stödet,

1) när den årsinkomst som påverkar det särskilda stödet har stigit med minst 734 euro eller sjunkit med minst 367 euro,

2) när folkpension eller familjepension enligt familjepensionslagen (38/1969) som betalas till den som erhåller särskilt stöd justeras,

3) när den som får särskilt stöd ingår äktenskap eller äktenskapet upplöses,

4) när den som får särskilt stöd sex månader utan avbrott har bott i en kommun som hör till en annan kommungrupp än den kommun enligt vars dyrortsgrupp hans eller hennes särskilda stöd betalas.

Det särskilda stödet justeras från ingången av den månad som följer efter förändringen.

När den som får särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga fyller 65 år, justeras det särskilda stödet från ingången av den månad som följer efter att han eller hon fyllde 65 år till särskilt stöd som betalas till den som fyllt 65 år.

Om Folkpensionsanstalten känner till att förutsättningar för en höjning av det särskilda stödet föreligger, kan förhöjningen beviljas även utan ansökan.

20 §

Särskilt stöd under vistelse utomlands

Särskilt stöd betalas under tiden för vistelse utomlands, dock högst till utgången av den månad under vilken vistelsen har varat sammanlagt 90 dagar. Efter detta betalas inget stöd under kalenderåret i fråga för de månader under vilka stödtagaren vistas utomlands.

Av särskilt vägande skäl kan undantag göras från ovan nämnda tid om 90 dagar.

21 §

Särskilt stöd under anstaltsvård

Det särskilda stödet minskas när stödtagaren har fått sådan vård som avses i 42 a § folkpensionslagen över tre månader till den del stödet tillsammans med folkpensionen för en stödtagare i den första kommungruppen överstiger 251,42 euro och i den andra kommungruppen 231,66 euro per månad samt för en stödtagare som är gift 226,81 euro per månad i den första kommungruppen och 209,95 euro per månad i den andra kommungruppen.

Om till en stödtagare som får anstaltsvård betalas bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1972), tillämpas 1 mom. inte.

22 §

Särskilt stöd vid verkställighet av straff

Särskilt stöd till den som är intagen i en

straffanstalt eller en tvångsinrättning som avses i 1 § lagen om internering av farliga återfallsförbrytare (317/1953) för verkställighet av straff avbryts sedan tre månader har avtjänats av ett fängelsestraff eller av ett utöver detta utdömt förvandlingsstraff för böter. Om tid i rannsakningsfängelse omedelbart före verkställigheten av straffet dras av från straffet, avbryts det särskilda stödet på motsvarande sätt när den sammanräknade tiden för straffverkställigheten och avdraget har räckt tre månader, likväl tidigast från ingången av månaden efter den beräknade tidpunkt då straffet skall börja avtjänas.

Särskilt stöd som har varit avbrutet av en orsak som nämns i 1 mom., börjar betalas från ingången av den månad som närmast följer efter att frihetsstraffet avtjänats eller vistelsen i tvångsinrättningen upphört.

För den tid under vilken stödet skall vara avbrutet av skäl som nämns i 1 mom. kan det bestämmas att det särskilda stödet skall betalas till stödtagarens make och barn under 16 år och äldre arbetsförmögna barn, om deras försörjning är beroende av det särskilda stödet.

23 §

Betalning av särskilt stöd till ett kommunalt organ

Kan utbetalning av särskilt stöd till stödtagaren själv inte anses ändamålsenligt på grund av stödtagarens levnadssätt eller på grund av att stödtagaren är sjuk eller av någon annan särskild orsak och har ingen intressebevakare förordnats för honom eller henne, kan Folkpensionsanstalten med stödtagarens samtycke besluta att stödet skall betalas till ett i 6 § 1 mom. socialvårdslagen (710/1982) avsett organ i stödtagarens bostättningskommun för att användas för vård av stödtagaren och av ovan i 22 § 3 mom. avsedda anhöriga till honom eller henne. Särskilt stöd som betalats på detta sätt får inte i strid med stödtagarens uttryckliga samtycke användas för annan vård än sådan som ges under den månad för vilken det särskilda stödet har betalats.

24 §

Tillfälligt avbrott i särskilt stöd

Betalningen av särskilt stöd kan avbrytas tillfälligt eller dess belopp tillfälligt minskas tills saken slutligt avgjorts, om det finns grundad anledning att anta att det särskilda stödet borde dras in eller dess belopp minskas, eller om en förpliktelse enligt 11 § 2 mom. eller 18 § att se över förutsättningarna för erhållande av särskilt stöd inte uppfylls. Särskilt stöd som beviljats för viss tid kan dessutom avbrytas, om det finns grundad anledning att anta att stödtagaren utan giltig anledning har vägrat delta i rehabilitering och att stödet borde dras in.

25 §

Indragning av särskilt stöd

Om den som erhåller särskilt stöd flyttar utomlands för att bosätta sig där stadigvarande, indras det särskilda stödet från ingången av den månad som följer efter flyttningen.

Dessutom indras det särskilda stödet från ingången av följande månad när det har inträffat en sådan förändring i stödtagarens förhållanden att förutsättningar för beviljande av stöd inte längre föreligger.

26 §

Sänkning av särskilt stöd

Om en person har skänkt bort sin förmögenhet eller på något annat sätt försämrat sin ekonomiska ställning eller vidtagit någon annan åtgärd uppenbart i syfte att särskilt stöd skall beviljas på oriktiga grunder, beviljas inget stöd eller beviljas det till det belopp det skulle uppgått till utan detta förfarande eller denna åtgärd.

Förvägrande eller sänkning av stöd enligt 1 mom. kan pågå högst tre år.

5 kap.

Ändringssökande och återkrav

27 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med Folkpensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller särskilt stöd får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. Angående prövningsnämnden bestäms i sjukförsäkringslagen.

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En besvärsskrift enligt 1 och 2 mom. skall tillställas Folkpensionsanstalten senast den 30 dagen efter den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Folkpensionsanstaltens beslut skall, även om det överklagas, iakttas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

28 §

Självrättelse

Om Folkpensionsanstalten till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas enligt 27 §.

Kan Folkpensionsanstalten inte så som nämns i 1 mom. rätta det beslut som besvären avser, skall den inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till besvärsinstansen för behandling. Folkpensionsanstalten kan härvid genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärsinstansen, skall Folkpensionsanstalten omedelbart underrätta besvärsinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 2 mom. föreskrivna tiden kan avvikelse göras, om införskaffande av en

tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärinstansen senast 60 dagar från besvärstidens utgång.

29 §

Försenade besvär

Har besvär som anförs hos prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen inkommit efter utgången av den tid som föreskrivs i 28 §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

30 §

Undanröjande av beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller särskilt stöd grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på framställning av Folkpensionsanstalten eller på ansökan av en part i ärendet, efter att ha berett de övriga parterna tillfälle att bli hörda, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan Folkpensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, tillfälligt inställa betalningen av det särskilda stödet eller betala detta enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av en förvägrad förmån eller utökande av en redan beviljad förmån, skall Folkpensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Folkpensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Även prövningsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas enligt 28 §.

31 §

Rättelse av beslut

Om den som får särskilt stöd retroaktivt har beviljats en förmån enligt 26 § 1 eller 5 mom. folkpensionslagen eller om en sådan förmån har höjts, kan Folkpensionsanstalten, oberoende av 30 §, behandla ärendet på nytt efter att ha hört den berörda parten.

32 §

Återkrav

Har särskilt stöd betalats utan grund eller till ett för stort belopp, skall det överbetalda stödet återkrävas.

Återkravet kan frångås helt eller delvis, om detta anses skäligt och det att stödet betalades utan grund inte berodde på svikligt förfarande från stödtagarens eller hans eller hennes företrädares sida eller om det belopp som betalats utan grund är litet.

Belopp som skall återkrävas kan kvittas mot förmåner som Folkpensionsanstalten betalar senare. Utan samtycke kan kvittningen dock endast ske mot särskilt stöd, folkpension eller familjepension enligt familjepensionslagen.

Ett lagakraftvunnet beslut om återkrav får verkställas såsom en dom som har vunnit laga kraft.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

33 §

Rätt att erhålla uppgifter

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att på begäran och avgiftsfritt få de upplysningar som är nödvändiga för avgörandet av ett ärende som är under behandling eller annars nödvändiga för verkställigheten av en

enstaka uppgift enligt denna lag. Uppgifterna skall lämnas av

- 1) statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligt rättsliga samfund,
- 2) pensionsmyndigheten, pensions- och försäkringsanstalterna samt andra som beviljar eller betalar ut pension eller ersättning,
- 3) patientförsäkringscentralen och trafikförsäkringscentralen,
- 4) arbetsgivare.

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt av penninginstitut få de upplysningar som är nödvändiga för avgörandet av ett ärende som är under behandling och som gäller den som ansöker om eller erhåller en förmån, hans eller hennes make samt ett dödsbo, där den som ansöker om eller erhåller en förmån eller hans eller hennes make är delägare, om inte tillräckliga uppgifter och utredningar fås på något annat sätt och det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som den som ansöker om eller erhåller en förmån har lämnat inte är tillräckliga eller tillförlitliga och han eller hon inte har gett sitt samtycke till att uppgifterna erhålls. Begäran om uppgifter skall framställas skriftligt och innan begäran framställs skall sökanden eller mottagaren underrättas om den.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. har Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag rätt att på begäran för avgörandet av en förmån av läkare eller andra yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) samt av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården enligt 2 § 4 punkten lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller av socialserviceproducenter eller andra vårdinrättningar få ett utlåtande och nödvändiga uppgifter ur journalhandlingarna för den som söker en förmån samt uppgifter om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård samt arbetsförmåga, om inte den som ansöker om förmånen själv tillhandahåller uppgifterna.

En yrkesutbildad person enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och en socialserviceproducent har rätt att få ett skäligt arvode för de utlåtanden

han eller hon gett på grundval av den skyldighet att lämna upplysningar som föreskrivs i 3 mom.

Utöver denna paragraf iakttas 46 c, 46 d, 46 i och 46 j § folkpensionslagen.

34 §

Användningen av uppgifter

När Folkpensionsanstalten behandlar en förmån enligt denna lag har den i enskilda fall rätt att använda sådana uppgifter som den fått för skötseln av andra uppdrag som ålagts den, om det är uppenbart att de påverkar en förmån enligt denna lag och om uppgifterna enligt lag skall beaktas vid beslutsfattandet och om Folkpensionsanstalten även annars har rätt att få uppgifterna särskilt.

35 §

Teknisk anslutning

Utöver vad som föreskrivs i 29 § 3 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Folkpensionsanstalten rätt att på de villkor som anges i momentet med hjälp av teknisk anslutning få sekretessbelagda uppgifter enligt 33 § 1 mom. ovan. Folkpensionsanstalten har rätt att med hjälp av teknisk anslutning få även uppgifter enligt 33 § 3 mom. till den del det gäller en i 2 § 4 mom. punkten lagen om patientens ställning och rättigheter avsedd verksamhetsenhet för hälso- och sjukvården eller en socialserviceproducent eller någon annan vårdinrättning.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också hämtas sekretessbelagda uppgifter utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen. Innan den tekniska anslutningen öppnas skall mottagaren lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

36 §

Utmätning

Särskilt stöd får inte mätas ut.

Ett avtal om överföring av en rättighet enligt denna lag på någon annan är ogiltigt.

Utöver vad som bestäms i 1 och 2 mom., skall 79 § 3 mom. folkpensionslagen iakttas.

37 §

Finansiering

Staten ersätter Folkpensionsanstalten för kostnaderna för särskilda stöd som betalas med stöd av denna lag.

Folkpensionsanstalten skall fyra vardagar före den betalningsdag som fastställs genom förordning av statsrådet meddela staten det belopp som enligt Folkpensionsanstaltens uppskattning behövs för betalningen av de särskilda stöd som skall betalas under betalningsmånaden. Skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av de särskilda stöd som betalats under kalendermånaden och samma månads förskott beaktas när förskotten för den månad som följer efter betalningsmånaden fastställs.

Staten skall på grundval av det meddelande som avses i 2 mom. betala Folkpensionsanstalten det belopp som överensstämmer med meddelandet senast en bankdag före betalningsdagen för de särskilda stöden.

38 §

Indexbindning

Beloppen i 6, 7, 9, 19 och 21 § i denna lag samt beloppen av de särskilda stöd som beviljas enligt denna lag binds till förändringarna i levnadskostnaderna så att de ändras samtidigt och i samma förhållande som vad som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Beloppen i 6, 7, 9, 19 och 21 § i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalats ut 2001 har beräknats.

7 kap.

Ikraftträdelsebestämmelser

39 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2003.

Särskilt stöd beviljas också invandrare som har fyllt 65 år eller blivit arbetsoförmögna före lagens ikraftträdande.

Vid beräkning av den tid som avses i 4 § 2 mom. beaktas även tiden före lagens ikraftträdande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 30 a § folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) i 30 a § 1 mom. det inledande stycket, sådant det lyder i lag 724/2001, som följer:

30 a §
 Till en person vars funktionsförmåga på grund av sjukdom eller skada kan bedömas vara nedsatt åtminstone ett år utan avbrott och som antingen har fyllt 65 år eller får invaliditetspension enligt denna lag, full invalidpension eller individuell förtidspension enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller någon annan motsvarande pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller invalidpension eller individuell förtidspension enligt

lagen om pension för riksdagsmän (329/1967) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977) eller särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (/2002), betalas i ersättning för behövlig vård och service eller särskilda kostnader vårdbidrag för pensionstagare, som

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 1 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 februari 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) 1 § 1 mom. 4 och 5 punkten, av dessa 5 punkten sådan den lyder i lag 981/1996, samt *fogas* till 1 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i nämnda lag 981/1996, en ny 6 punkt som följer:

1 §

För sänkning av boendekostnaderna betalas bostadsbidrag enligt denna lag till en person som är bosatt i Finland och som har fyllt 65 år. Bostadsbidrag betalas också till en person som har fyllt 16 år och som får

4) på grund av full arbetsförmåga beviljad fortlöpande olycksfallspension, livränta, invalidpension eller sådan ersättning för förlo-rad inkomst som betalas när ett år har förflutit sedan trafikskadan uppkom enligt den lag-

stadgade olycksfallsförsäkringen, de olika lagarna om trafikförsäkring eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

5) en förmån som motsvarar de ovan nämnda förmånerna och som betalas från utlandet, eller

6) särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga enligt lagen om särskilt stöd till invandare (/2002).

Denna lag träder i kraft den

20 .

4.

Lag**om ändring av 15 b § familjepensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) 15 b § 3 mom. 11 och 12 punkten, dessa sådana de lyder 11 punkten i lag 982/1996 och 12 punkten i lag 683/2002, samt

fogas till 15 b § 3 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 54/1985 och i nämnda lagar 982/1996 och 916/1998, en ny 13 punkt, som följer:

15 b §

Som årsinkomst räknas likväl inte (*prioriterade inkomster*)

11) vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen, handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/1988) och inte fronttillägg enligt lagen om frontmannapension,

12) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal

som är bindande för Finland, samt förmåner som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges som prioriterade inkomster i 2—5, 7—9, 9 a och 11 punkten, inte heller

13) särskilt stöd enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (/2002).

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag**om ändring av 1 § lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/1988) 1 § 1 mom. 3 punkten,
sådan den lyder i lag 985/1996, samt
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i sistnämnda lag, en ny 4 punkt som följer:

<p>1 § En i Finland bosatt person i åldern 16—64 år som inte får</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>3) invalidpension eller individuell förtids- pension enligt lagen om pension för riks- dagsmän (329/1967) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familje- pension efter honom (870/1977), eller</p>	<p>4) särskilt stöd på grundval av arbetsför- måga enligt lagen om särskilt stöd till in- vandrare (/2002), har med hänsyn till hjälpbehov, men och särskilda kostnader som beror på sjukdom el- ler skada rätt att få handikappbidrag enligt denna lag.</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/>
--	---

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 17 september 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

3.

Lag**om ändring av 1 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 februari 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) 1 § 1 mom. 4 och 5 punkten, av dessa 5 punkten sådan den lyder i lag 981/1996, samt fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i nämnda lag 981/1996, en ny 6 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

För sänkning av boendekostnaderna betalas bostadsbidrag enligt denna lag till en person som är bosatt i Finland och som har fyllt 65 år. Bostadsbidrag betalas också till en person som har fyllt 16 år och som får

4) på grundval full arbetsförmåga beviljad fortlöpande olycksfallspension, livränta, invalidpension eller sådan ersättning för förlorad inkomst som betalas när ett år har förflutit sedan trafikskadan uppkom enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, de olika lagarna om trafikförsäkring eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst, *eller*

5) en förmån som motsvarar de ovan nämnda förmånerna och som betalas från utlandet.

4) *på grund av* full arbetsförmåga beviljad fortlöpande olycksfallspension, livränta, invalidpension eller sådan ersättning för förlorad inkomst som betalas när ett år har förflutit sedan trafikskadan uppkom enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, de olika lagarna om trafikförsäkring eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

5) en förmån som motsvarar de ovan nämnda förmånerna och som betalas från utlandet, *eller*

6) *särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (/2002).*

Denna lag träder i kraft den

20 .

4.

Lag**om ändring av 15 b § familjepensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) 15 b § mom. 11 och 12 punkten, dessa sådana de lyder 11 punkten i lag 982/1996 och 12 punkten i lag 683/2002, samt

fogas till 15 b § 3 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 54/1985 och i nämnda lagar 982/1996 och 916/1998, en ny 13 punkt, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 b §

Som årsinkomst räknas likväl inte (*prioriterade inkomster*)

11) vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen, handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88) och inte fronttillägg enligt lagen om frontman-
napension, *inte heller*

12) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland, samt förmåner som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges som prioriterade inkomster i 2—5, 7—9, 9 a och 11 punkten.

11) vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen, handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/1988) och inte fronttillägg enligt lagen om frontman-
napension,

12) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland, samt förmåner som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges som prioriterade inkomster i 2—5, 7—9, 9 a och 11 punkten, *inte heller*

13) särskilt stöd enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (/2002).

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag**om ändring av 1 § lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/1988) 1 § 1 mom. 3 punkten,
 sådan den lyder i lag 985/1996, samt
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i sistnämnda lag, en ny 4 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

En i Finland bosatt person i åldern 16—64
 år som inte får

3) invalidpension eller individuell förtids-
 pension enligt lagen om pension för riks-
 dagsmän (329/67) eller lagen om medlems
 av statsrådet rätt till pension och om famil-
 jepension efter honom (870/77),

har med hänsyn till hjälpbehov, men och
 särskilda kostnader som beror på sjukdom
 eller skada rätt att få handikappbidrag enligt
 denna lag.

3) invalidpension eller individuell förtids-
 pension enligt lagen om pension för riks-
 dagsmän (329/1967) eller lagen om med-
 lems av statsrådet rätt till pension och om
 familjepension efter honom (870/1977), *el-
 ler*

4) *särskilt stöd på grundval av arbets-
 oförmåga enligt lagen om särskilt stöd till
 invandrare (/2002),*

har med hänsyn till hjälpbehov, men och
 särskilda kostnader som beror på sjukdom
 eller skada rätt att få handikappbidrag enligt
 denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .